

KOROŠKA OSREDNJA KNJIŽNICA
"DR. FRANC SUŠNIK"
NA GRADU 1

2390 RAVNE NA KOROŠKEM

GLASILO GOZDNEGA GOSPODARSTVA SLOVENJ GRADEC P.O.

ZA PRIJAZNEJŠI JUTRI

Gozdarstvo doživlja globoke in korenite spremembe že od leta 1990.

Nekaj pomembnih zakonov, kot so Zakon o denacionalizaciji, Zakon o zadrugah, Zakon o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov in Zakon o gozdovih, so v osnovi spremenili gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji. Mnogi zatrjujejo, da je zdajšnja organizacija gozdarstva boljša kot prejšnje. V tem času pa se je pokazalo, da ta ni vedno prijazna do narave, ljudi in gozda.

V preteklih desetletjih je gozdarska stroka delovala enotno in povezano. Zaradi tega so različni poskusi tedanjih politikov, posegati v stroko, bili neuspešni.

Novodobnim politikom pa je uspelo mnoge dobre komponente stroke, ki so nas uvrščale v vrh

evropskega in svetovnega gozdarstva, razgraditi in poslabšati razmere v našem gozdarstvu.

Se vedno si prizadevajo razdvojiti stroko in gozdarje in spreti strokovnjake v boju za nadvlado.

Sedaj se mnoga nujno potrebna dela pri gospodarjenju z gozdovi, še zlasti v privatnem sektorju, ne opravljajo zadovoljivo. Financiranje vlaganj v gozdove je močno pomanjkljivo in povrh še zelo zapleteno.

Naloga in odgovornost vseh gozdarskih strokovnjakov, lastnikov gozdov in vseh, ki imajo kaj opravka z gozdom in gozdarstvom, je ohraniti dobre stvari gospodarjenja z gozdovi in poskrbeti za boljši in prijaznejši jutri.

Huber Dolinšek

Gradnje poslujejo uspešno

Bogdan Kutin, dipl. inž.

Spremenjene razmere v gozdarstvu je pri nas najprej občutil gradbeni obrat. Moral je odpuščati delavce in iskati delo na trgu. Kljub težavam, prestrukturiranju dejavnosti in kadrovskim spremembam je našel svoje mesto v novih pogojih in postavil trdne temelje za svojo dejavnost v Koroški krajini.

Direktor PE Gradnje Bogdan Kutin, dipl. ing. je povedal: "Lani smo dosegli dober poslovni rezultat; zato smo morali realizirati preko 300 mio SIT od tega dobrih 100 mio na gozdnih cestah, kjer smo dobili delo na osnovi javnih razpisov v mesecu decembru 94. Ostalih 200 mio SIT smo realizirali na osnovi opravljenih drugih gradbenih del, ki smo jih prav tako pridobili s konkuriranjem na javnih razpisih. Na razpise za ta dela so se prijavili tudi drugi, tako velika podjetja, kot male privatne firme in take, ki zaposlujejo ljudi na črno. Investitor pa gleda predvsem na ceno storitev. Tako smo dobili dela na raznih rekonstrukcijah lokalnih cest, kanalizacij, vodovodov, delali smo škarpe, polagali tlakovce, fasade za individualne naročnike ipd. Investitorji so bili v glavnem občine in za manjša dela individualni naročniki. S temi deli smo dosegli 100 mio SIT realizacije, ostalih 100 mio pa smo dosegli z deli na visokih gradnjah, kot so: adaptacija III. nadstropja Zdravstvenega doma v Slovenj Gradcu, rekonstrukcija poslovne stavbe Centra za socialno delo Slovenj Gradec ter izgradnja hiš za individualne naročnike.

V zimskih mesecih pluzimo gozdne ceste v regiji, nekaj delavcev pa še vedno zaposlujejo na žičnicah na GTC Kope.

V letu 1995 smo se ponovno kadrovske okrepili. Tako smo preko sezone zaposlovali povprečno 50 delavcev, skupaj s kooperanti pa je bilo med 70 in 80 zaposlenih.

Javni razpis za izvajanje del na gozdnih cestah za leto 96 je bil decembra lani. Kljub močni konkurenci smo bili ponovno izbrani za izvajanje vseh del, kar kaže, da so bili investitorji z nami zadovoljni. Zima je bila dolga in z veliko snega in ogromno denarja, ki je bil namenjen vzdrževanju, je bilo porabljeno za pluzenje. Zato si bomo še bolj prizadevali pridobiti čimveč del. Zainteresirani smo za vsako delo, od velikih objektov do najmanjših. Vsako investicijo bomo hitro in kvalitetno izvedli.

Naš cilj za letošnje leto je doseči realizacijo med 350 in 400 mio SIT in nuditi zaposlitev 50 do 60 delavcem. Uspešno pot gradbenega obrata pa vidim v maksimalnem angažiranju slehernega zaposlenega pri nas. Predpogoj da dosežemo naše cilje pa je, da podjetje še v začetku leta nameni denar za nabavo določene nujno potrebne strojne opreme, saj smo v zadnjih sedmih letih kupili samo en gredar."

Ida Robnik

Novi izgled dvoriščne strani poslovne stavbe Centra za socialno delo v Slovenj Gradcu

Terenska dela pri urejanju gozdov v letu 1996

V letošnjem letu bodo opravljena terenska dela na področju gozdnogospodarske enote Plešivec, ki obsega naslednje katastrske občine: Vrhe, Sele, Stari trg, Šmartno, Podgorje, Dobrava pri Šmartnem, Zg. in Sp. Razbor, Vodriž, Velunja, Graška gora in Šmiklavž.

Terenska dela obsegajo:

- določitev in označitev (barvanje) oddelčnih in odsečnih mej. V glavnem pri tem obnovimo obstoječe mejne znake. Meje oddelkov in odsekov so pripomoček za gozdarjenje. V večini primerov so tudi užitne meje med posameznimi lastniki, ki pa niso uradno priznane. Večinoma so nastale pred 40 leti, ob prvem urejanju gozdov, ko sta sosedna mejaša soglašala z mejo. Lastnikom gozdov, ki menijo, da meje niso pravilne, predlagamo, da se oglasijo na krajevni enoti Slovenj Gradec ali pa na to opozorijo svojega revirnega gozdarja;
- podatke o lesni zalogi in prirastku pridobivamo za celo enoto na stalnih vzorčnih ploskvah. Vsa gozdnogospodarska enota je prekrita z mrežo 250 m x 500 m. Na presečiščih linij položimo stalne vzorčne ploskve s površino 5 arov. Na ploskvah izmerimo premere vsem drevesom, po pravilu pa izmerimo določenim drevesom višino in debelinski prirastek. Ož prvi meritvi dobimo za enoto zanesljive podatke o drevesnih vrstah, debelinski strukturi, lesni zalogi in prirastku. Čez 10 let pa bomo dobili tudi podatke o spremembah lesne zaloge, prirastka, podatke o poseku in druge, ki jih rabimo za načrtovanje gozdarjenja z gozdovi;
- opisovanje sestojev. Urejevalci temeljito pregledajo vsak sestoj, zabeležijo o njem niz podatkov o rastišču in sestoji, pomlajevanju, poškodbah in druge, ocenijo etat in potrebna gojitvena dela. Na podlagi teh podatkov, analiz preteklega gozdarjenja in podatkov iz vzorčnih ploskev določimo cilje in smernice za gozdarjenje ter predlog o višini etata in obsegu gozdnogojitvenih in varstvenih del. V času razgrnitve in javne obravnave gozdnogospodarskega načrta bodo lahko lastniki izrazili svoje želje in zahteve glede etata in gojitvenih del in takrat bo dokončno izdelan predlog o etatu in gojitvenih delih;
- druga terenska dela. Zaradi poškodovanosti gozdov, ki je še zlasti opazna v katastrskih občinah Zg. in Sp. Razbor, Velunja in Graška gora, zaradi imisij, bomo te podatke posebej zbirali.

Lastnike gozdov vabimo k sodelovanju, da povedo svoje probleme in želje, ko jih bodo obiskali urejevalci ali svojemu revirnemu gozdarju in ob razgrnitvi načrta, ki bo predvidoma meseca maja naslednje leto.

Karel Zagorc, dipl. ing. gozd.

Tečaj o gojenju naravnega mladja v kmečkih gozdovih

Nekako sredi februarja se je pri kmetu Pehtu na Pernicah vršil dvodnevni tečaj o naravnem pomlajevanju ter gojenju kmečkih gozdov. Tečaj sta vodili Tonka Modic in Zdenka Jamnik. V teoretičnem delu so bile besedne razlage opremljene z diapozitivi. Ugotovljeno je bilo, da bi bila marsikje uspešna naravna nega že z manjšimi posegi in odstranjevanjem zastiralnih plevelov in ovir pri mladem rastju.

Drugi del tečaja v praksi naj bi bil v pomladnih dneh na primernih gozdnih parcelah, ki se ga bodo zainteresirani gotovo z veseljem udeležili.

Ludvik Mori

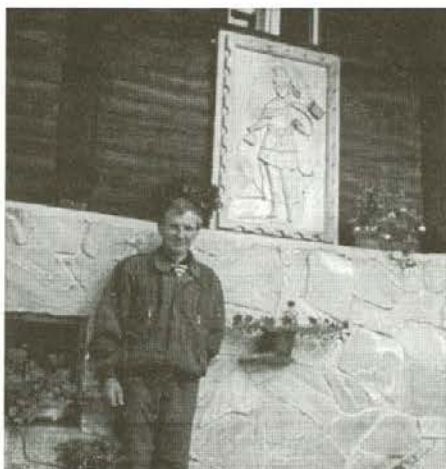
Tečaj pri Pehtu - Foto: L. Mori

ŽIVALI POZIMI

Letošnja zima je bila dokaj neugodna za živali. Obilica snega je divjadi onemogočala lagoden način prehranjevanja oziroma preživljanja pozimi. Tudi ptiči so dokaj bežežno preletavali nebo, odkoder se je kar naprej radodarno usipal sneg.

Ljudje smo poskušali po naših močeh pomagati prehrabnim potrebam divjadi in ptičem. Pa se najde tudi kakšen ptič, ki ne rabi v zimskem in ne v poletnem času hrane. Njegovo petje je nemo, pa se neprestano trudi, da bi kaj zapel. "Kdo bi lahko bil ta ptič?" se vprašam. To je divji petelin, ki je narisana na pročelju hiše Šentilj pod Turjakom 10 v Mislinji. Upajmo, da prenova fasade na njem ne bo pustila posledic ali ga celo uničila.

Besedilo in foto:
Rado Jeromel

SV. FLORIJAN, ZAVETNIK PRED OGNJEM, GODUJE 4. MAJA

V še ne tako davni preteklosti so v marsikateri verni družini pri skupni večerni molitvi dodali še očenaš na čast sv. Florijanu, da bi dom in družino varoval ognja. Kakor kmetje, tako imajo tudi gasilci svojega zaščitnika in patrona, ki so ga morali dolga leta zamolčevati. Številni kmečki domovi so na vidnem mestu pročelja imeli upodobljeno sliko ali kip sv. Florijana z golido v rokah, ko gasi ogenj.

Na podeželju fantje še danes florianijo. Kjer so pevsko nadarjeni, zapojejo posebno Florijanovo pesem, ponekod pa samo voščijo ali zmolijo krajšo molitev ter pokadijo z blagoslovenim lesom. Tudi dandanes fantje radi florianijo tam, kjer domujejo mlada dekleta.

Prav in lepo je, da se ti običaji še ohranjajo. Na sliki je pročelje Pehtove hiše, kjer je sv. Florijana v obliki slike izdelal gospodar Pavel Krajnc.

Ludvik Mori

STOJIM NA MAJHNEM GRIČU

Sem jablana, stara osem let. Posadil me je kmet, moj gospodar, blizu svoje hiše. Stojim na majhnem griču in imam čudovit razgled po vsej dolini. Vidim hiše, ceste in potok, ki se kakor kača vije med travniki. To opazovanje me kratkočasi.

Kmet je pod mojimi krošnjami postavil leseno mizo in klop. Moje krošnje so zelo bogate in dajejo globoko senco. Vsak popoldan, po napornem delu, se kmet s svojo družino usede na klop. In jaz jih varujem pred vročim soncem ter jih božam s svojimi vejami. Najlepša sem seveda spomladi, ko sem vsa v cvetju. Takrat se tudi sprehajalci radi ustavljajo in me občudujejo. Moram vam povedati, da kmet zelo dobro skrbi zame. Obrezuje mi veje, kar me seveda malo boli, vem pa, da je zdravo za moje telo. Tako se namreč obnavljam. Moja jabolka so sočna in rdeča. Najbolje je, da jih pojedete takoj, ko jih odtrgate.

Tako, predstavila sem se vam. Še to! Najraje od vsega imam toplo sonce, ki me greje in daje energijo. Če boste kdaj hodili mimo, se ustavite in spočijte. Mogoče vam bom lahko postregla s sočnim jabolkom.

Katja Žunec, 3. a
OŠ Koroški jeklarji

SPOMLADANSKA PAŠA

Na Koroškem pokriva travnati svet več kot 75% vseh kmetijskih površin. Naravni pogoji, kot so nadmorska višina, podnebne razmere, strmina in razgibanost zemljišča otežujejo pridelovanje žit in okopavin, nudijo pa ugodne možnosti za rast travinja in s tem pašo.

Večkrat se postavlja vprašanje, ali znamo to naravno danost tudi najbolje izkoristiti. Kar pogostokrat naletimo na kmetije, ki pridelujejo slabo seno in travno silažo. Še huje pa je to, da nekateri goveje živine sploh ne pasejo in jo skozi vse leto držijo v hlevu. Poleg zdravstvenih problemov, ki se pogostokrat pojavijo pri živini, pa je tak način reje tudi zelo drag. Govedo je pašna žival in se najbolje počuti na paši, na svežem zraku, kjer si najde dovolj hrane za vzdrževanje in za prirejo mesa in mleka. Zato je potrebno na sleherni kmetiji v hribovitih in gorskem svetu, kjer je travinje, govejo čez poletje držati na paši in ne v hlevu, saj je tak način reje povezan z najnižjimi stroški. To pa bo pri vključevanju Slovenije v EU še kako pomembno.

V zadnjih letih tudi država z raznimi premijami podpira pašo in s tem izrabo teh planinskih in hribovskih pašnikov. Za prihodnje leto se obetajo za te namene še večje denarne spodbude.

Na nekaterih kmetijah smo tudi že pred leti uvedli pašo v čredinkah, oziroma tako imenovani nadzorovani sistem paše. Tak način paše je najboljši, saj prihaja živina sleherni dan na svežo pašo. Vse površine pa se med letom popasejo in pokosijo. S tem dosežemo ugoden sestav travne ruše.

Ponekod vodijo pašno-kosno rabo, kjer je pašnik razdeljen na najmanj štirinajst čredink; spet drugi se odločajo za pašo povprek, kjer je dovolj že šest čredink. Za kateri način paše se bomo odločili, je odvisno od več dejavnikov: zaokroženost kmetije, velikost posestva, usmeritev kmetije, delovne moči, itd. Za pašo molznih krav priporočamo pašno-kosno rabo, kjer živali držimo v eni čredinki največ dva dni. Pri vzreji plemenskih telic in govejih pitancev ali pa krav dojilj pa je primerna tudi paša povprek. Pri tem načinu ostajajo živali v posamezni čredinki tudi pet in več dni. Je še veliko vmesnih sistemov. Pri vseh pa je potrebno obvezno površine vsaj enkrat na leto tudi pokositi.

Spomladi delajo kmetje veliko napako, da pričnejo s pašo prepozno. Navadno se držijo določenega datuma v mesecu, kar pa je povsem zgrešeno. Prepozni začetek paše ima veliko negativnih posledic. Naštetimo jih nekaj.

V pomladanskih mesecih je rast travne ruše izredno hitra. Strokovno temu pravimo eksplozija rasti. Zato že en zamujen teden pomeni škodo do konca pašne sezone. Pri nepravčasni paši ruša preraste, živali travo pohodijo, zamažejo in izkoristek takega pašnika je skromen. Posledica tega je nižja prireja mleka oz. mesa ter s tem dražja proizvodnja.

Zato velja osnovno pravilo, da spomladi odženemo živino na pašo, ko je ruša visoka pet do šest centimetrov in to ne glede na datum.

Živali držimo v eni čredinki samo en ali dva dni in jih nato preženemo v naslednje čredinke. S tem dosežemo na pašniku stopničasto rušo, kar je pogoj za uspešno pašo in pridelovanje krme v naslednjih mesecih.

Živali na pašniku spomladi še ne dobijo dovolj hranil. Zato je potrebno vsaj še štirinajst dni pred odgonom živalim v hlevu pokladati zimsko krmo (seno in silažo). Prehod na letno krmljenje mora biti tudi iz zdravstvenih razlogov postopen, da se v vampu govedu ustvari primerna mikroflora. Poskrbeti je tudi potrebno, da živali dobijo dovolj rudnin, predvsem natrija (soli) in magnezija. Večkrat se spomladi pojavijo pašne tetanije, ki imajo večkrat hude posledice.

Pred odgonom na pašo je potrebno živali preventivno zdraviti proti črevesnim parazitom. Za ta ukrep se kmetje vse pre malo odlo-

čajo. Posledice pa so manjši prirastki in manj mleka. Pozorni moramo biti tudi na nego parkljev.

Prvi dan živali izpustimo v ograjen prostor v bližini hleva. Če imamo urejeno električno omrežje, je priporočljivo, da je tekalščice ob hlevu obdano tudi z leseno ograjo (deske, drogovi, itd.), da je bolj vidna. Živina je prve dni paše dokaj nemirna in ob dotiku z električno ograjo se ustraši in jo podre. Pozneje pa v čredinkah zadostuje dvojna električna ograja, ki jo napaja pastir visoke moči. Pri tem je potrebno poudariti, da moramo pri izdelavi ograje paziti tudi na izgled. Površno izdelana ograja ni v ponos kmetije, saj kazi krajino, še posebej če je grajena iz bodeče žice.

Ob koncu želimo ponovno poudariti, da je zgodnji začetek paše predpogoj za uspešno kmetovanje na travnatem svetu skozi vse leto. Letos bo, sicer zaradi dolge zime, začetek rasti trave nekoliko kasnejši, vendar bo ob toplem vremenu in ob dežju vznik izredno hiter.

Mag. Jože Pratnecar

RAZSTAVA

"DOBROTE SLOVENSkih KMETIJ" NA PTUJU

Letos so se že sedmič po vrsti slovenske kmetije na Ptuj predstavile s svojimi dobrotami in sicer s krušnimi, mlečnimi in suhomesnimi izdelki.

Razstava je trajala od petka, 12. do ponedeljka, 15. aprila 1996. Postavljena je bila kot vedno doslej v Minoritskem samostanu kjer so lahko udeleženci in obiskovalci razstave spoznali skoraj vse posebnosti in bogastvo kulturne dediščine naših pokrajin.

S Koroške je letos na razstavi in ocenjevanju izdelkov sodelovalo 29 kmetij in sicer 22 s krušnimi, 5 z mesnimi in 2 z mlečnimi izdelki. Najbolje so bili ocenjeni krušni izdelki, posebno rženi kruhi, ki so posebnost Koroške.

Tudi sicer so letos krušni izdelki zelo dobre kvalitete in to dokazuje, da so naše gospodinjke sposobne in voljne vzdrževati tradicionalna znanja in običaje ter, da s pomočjo strokovnih delavcev iz leta v leto izboljšujejo kakovost svojih izdelkov.

Pa naštetimo dobitnike priznanj:

ZLATA PRIZNANJA

MORI Zdenka	Podkraj 24	Prevalje	polnozrnati kruh
ŠTANDEKAR Milka	Strojna 1/a	Ravne	rženi kruh
GERDEJ Milka	Ob Meži 10	Mežica	rženi kruh
KAUH - kmetija	Dolga brda 15	Prevalje	rženi kruh
PAVŠE Marjana	Kot 3	Prevalje	rženi kruh
ČAS Milka	Šentanel 29	Prevalje	rženi kruh
JAKOPIČ - kmetija	Onkraj 4	Mežica	rženi kruh
GOSTENČNIK Angela	Uršlja gora 7	Ravne	mešani kruh/rž
ŠMON Metka	Vodriž 6	Podgorje	mešani kruh/rž
STRMČNIK Marija	Gmajna 64	Sl. Gradec	mešani kruh/rž
PAJENK Katja	Sp. Razbor 29	Podgorje	keksi na stroj

SREBRNA PRIZNANJA

ŠUMNIK Veronika	Stražišče 31	Prevalje	rženi kruh
ROGLIČ Jožica	Tolsti vrh 61	Ravne	rženi kruh
PAJTLER Marija	Remšnik 15	Podvelka	sveži sir - skuta

BRONASTA PRIZNANJA

JAMNIK Marina	Vrhe 69	Sl. Gradec	mešani kruh/rž
HAVLE Jožica	Stražišče 21	Ravne	orehova potica
SMOLAK Gertruda	Breznica 7	Prevalje	orehova potica
KLANČNIK Barbara	Podgorje 46	Podgorje	janeževi upog.
KUHAR Zofija	Stražišče 37	Ravne	krofi
GALER Marija	Pernice 14	Muta	krofi
PANZI Elizabeta	Mlake 1	Muta	krhki flancati
PAJENK Drago	Sp. Razbor 28/a	Podgorje	suha salama
JAKOPIČ kmetija	Onkraj 4	Mežica	suha salama

Danica Onuk, kmet. ing.

V soboto, 30. marca 1996 je v Slovenj Gradcu potekalo **5. državno tekmovanje „Mladi in kmetijstvo“**, kjer se je v znanju pomerilo 10 ekip iz vse Slovenije. Te ekipe so predstavljale zmagovalce regijskih kvizov in ekipo domačinov, ki so si organizacijo državnega tekmovanja prislužili z lanskoletno zmago v Radljah ob Dravi. Za tekmovanje je bila predpisana literatura iz sledeče tematike: Prašičereja, Ajda, Razvoj podeželja, Trženje kmetijskih pridelkov in Organiziranost slovenske podeželske mladine. Ekipe so bile dobro pripravljene, tako da so na koncu kar tri ekipe dosegle najvišje število točk. O zmagovalcu ter o drugem in tretjem mestu so odločila še dodatna vprašanja. Vrstni red na koncu je bil sledeč: 1. mesto je zasedla ekipa Sv. Jurij ob Ščavnici, 2. Krško, 3. Škofja Loka, 4. Sl. Konjice, 5. in 6. mesto si delita ekipe iz Slov. Gradca in Novega mesta, 7. je Maribor, 8. in 9. mesto si delita ekipe iz Prevalj in Idrije, 10. pa je bila ekipa iz Rovt (Ljubljanska regija).

Tekmovanje so spremljali tudi avtorji predpisane literature in sicer dr. Andrej Šalehar, dr. Ivan Kreft, mag. Martin Nose in dipl. ing. Damjan Jerič.

Poleg tekmovalnega dela, ki je potekalo v kulturnem domu v Slov. Gradcu, so organizatorji za tekmovalce in njihove spremljevalce pripravili še vrsto ogledov kulturnih znamenitosti mesta in okolice, tovarne Nieros ter usmerjene kmetije v Podgorju.

Zaključek prireditve je potekal v restavraciji Nama, kjer so prvim trem ekipam podelili pokale, vsem ekipam pa priznanja in bogate nagrade, ki jih je prispevalo 27 sponzorjev iz vse Slovenije. Poleg tega so se ekipe tudi medsebojno obdarovale z izdelki, značilnimi za njihov kraj.

Za ples in zabavo pa je poskrbel ansambel Rosa.

Danica Onuk

Utrinek z razstave na Ptuj

TEČAJ PEKE PECIVA

V okviru zimsko-izobraževalnega programa, ki ga pripravlja kmetijska svetovna služba Slovenj Gradec, so tudi razni gospodinski tečaji. Med njimi velja posebno zanimanje za tečaj peke peciva. Tako smo v začetku meseca marca organizirali dvodnevni tečaj, ki je potekal v soboto, 2. in nedeljo 3. marca 1996 na kmetiji "Rdečnik" v Razborju. Vodila ga je Marjana Košmrl iz Srednje živilske šole v Mariboru, ki je žene in dekleta naučila kar nekaj slaščičarskih veščin. Pripravile so sladice in kar 30 receptov, tako da bodo z znanjem gotovo zadovoljile še tako izbirčne sladokusce. Tečaj je obiskalo 15 žena in deklet.

Danica Onuk

Delo Govedo- rejskega društva Slovenj Gradec

Peter Popič, stari in novi predsednik društva

Govedorejsko društvo Slovenj Gradec je bilo ustanovljeno aprila leta 1992 in je v štirih letih svojega delovanja tudi opravičilo svoj obstoj.

Zgodaj spomladi so imeli svoj redni letni občni zbor, ki se ga je udeležilo preko 50 članov njihovega društva, sodelovali pa so tudi domala vsi strokovnjaki, ki se ukvarjajo s problematiko govedoreje na območju slovenjegraške in mislinjske občine. Prav tako so se zbora govedorejcev udeležili predstavniki osemenjevalnih centrov iz Preske in Ptuja, Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo iz Ljubljane in Živinorejsko-veterinarskega zavoda iz Celja.

V letu 1995 je govedorejsko društvo organiziralo številne izobraževalne akcije za svoje člane, ogledali so si osemenjevalni center Preska, izdajajo pa tudi svoje glasilo Govedorejec, ki ga prejema vsi člani društva brezplačno. Za obrezovanje parkljev so skupaj z Zavarovalnico Maribor nabavili boks za obrezovanje parkljev, za to usposobili člana društva Franca Popiča, ta pa za minimalne stroške opravlja storitve kmetom na domu.

Na občnem zboru je dr. Tone Krajnc posredoval nekaj podatkov o uspehih govedoreje na našem območju. Tako imajo kmetje v organizirani reji, tako imenovani A in AP kontroli, 828 krav molznic, ki dosegajo nadpovprečne mlečne rezultate. Razveseljivo je, da se je število krav v tej kontroli povečalo kar za 7% iz leta 1994. V "Z" kontroli je ostalo tako 1379 krav, pasemska sestava pa se nagiba pasmam, ki omogočajo kombinirano prirajo mleka in mesa. Tako je v Mislinjski dolini preko 64% svetlo lisastega goveda, nekaj nad 15% črno belega goveda in 11% sivo rjave pasme. Dr. Krajnc je opozoril tudi na negativne trende, saj se povečuje stalež črno belega goveda tudi na višinskem področju, kar z vidika usmerjenosti mlečne pridelave na lažje dostopnem nižinskem območju ni sprejemljivo.

Ob koncu občnega zbora so izvolili tudi nove organe društva, za predsednika pa je bil ponovno izvoljen Peter Popič, mladi kmet iz Raduš.

Mirko Tovšak

Udeleženci občnega zbora so pozorno prisluhnili poročilu predsednika

Pa še nekaj za mlade s podeželja

Program dela mladih s podeželja Mežiške doline je bil sicer že predstavljen v januarski številki Viharnika. Toda kljub temu se mi zdi pomembno, da bralce časopisa, predvsem pa mladino na nekatere aktivnosti ponovno opozorim, oziroma vam osvežim spomin na najpomembnejše akcije, ki nas čakajo v spomladansko-poletnih mesecih.

Pred nami je mesec pomladi, mladosti in ljubezni. Maj je čas kresov, športnih srečanj, kot je npr. že tradicionalni nočni tek v Braslovčah. Kot vsako leto, bomo tudi letos sodelovali in tiste, ki radi tečete ter rešujete testna vprašanja v zvezi s politiko, zemljepisem in še kaj, vas vabimo k sodelovanju. Točen datum še ni znan.

Tudi športno srečanje v odbojki in nogometu, ki je postalo že skoraj tradicionalno, bo konec maja. Datum in lokacijo bomo javili naknadno. Tudi letos se bomo mladi pomerili v odbojki in nogometu in k sodelovanju vabimo čim več ekip, tudi iz ostalih društev na Koroškem.

Letošnje leto bomo že tretjič organizirali tečaj iz varstva pri delu s traktorjem. Tečaj bo 20-urni, potekal bo na Prevaljah in po končanih predavanjih boste opravili pismeno preverjanje znanja. Cena tečaja je 70 DEM na osebo pri prijavi 20 tečajnikov.

Naše društvo je organizator regijskih kmečkih iger, katere smo sicer planirali v juliju. Ker pa so tudi državne prestavljene na 29. junij, bomo regijske izvedli že 15. junija v Šentanelu. Vse o tem boste lahko prečitali tudi v Viharniku v javnem razpisu ali pa izvedeli od svojih mentorjev oziroma predsednikov društev. Zdaj je še oziroma že čas, da začnete s pripravami na tekmovanje, tako fizičnimi kot psihičnimi. Po igrah bo ples z živo glasbo.

V juliju ali avgustu bo enodnevna ali dvo-dnevna strokovna ekskurzija po Sloveniji ali celo v tujino (Madžarska, Avstrija, Italija) in seveda vas vabimo, da se je v čim večjem številu udeležite.

Pa še o članarini. Tisti člani in članice društva, ki še niste plačali članarine, storite to takoj, sicer bomo smatrali, da v društvu ne želite sodelovati in vam obvestil in vabil ne bomo več pošiljali. Bodite aktivni, sodelujte z nami, kajti le tako bomo opravičili obstoj društva.

Kot mentorica društva bi na koncu čestitala ekipi iz Stražišča nad Ravnami, ki je zmagala na občinskem ter regijskem kvizu "Mladi in kmetijstvo". V bodoče pa jim želim še več zmag, seveda predvsem zmago na državnem kvizu, katero so si letos priborili Štajerci. Vsem ostalim ekipam pa se zahvaljujem za sodelovanje.

Vse informacije dobite na sedežu Kmetijske svetovalne službe na Prevaljah na tel. številki 31-785 ali v pisarni svetovalne službe vsak torek in petek od 8. do 12. ure.

Mentorica društva
Amalija Ceklin

Upravna enota Sl. Gradec se predstavlja

Upravna enota Slovenj Gradec je bila organizirana na osnovi Zakona o upravi za območje lokalnih skupnosti mestne občine Slovenj Gradec in občine Mislinja. V tem zakonu je upravna enota opredeljena kot organ odločanja na I. stopnji in tudi kot organ, ki nadzira zakonitost dela lokalnih skupnosti. Torej izvršuje z zakonom določene naloge državne uprave.

Bistvena razlika med pojmom občina in upravna enota je v vsebini. Upravna enota predstavlja državo, občina pa lokalno samoupravo. Občina je kot samoupravna lokalna skupnost opredeljena v Ustavi, kjer je tudi določeno, da v njeno pristojnost spadajo lokalne zadeve, ki jih lahko ureja samostojno in, ki zadevajo samo prebivalce občine.

Upravne enote so teritorialni organi uprave, ki imajo svoje delovno področje, pristojnosti, funkcije ter vodstvo. Njihovo delovno področje je enako delovnemu področju ministrstev, katerih naloge se izvajajo preko upravnih enot. Temeljna pristojnost upravnih enot je odločanje v upravnih zadevah na prvi stopnji. Neposredno zakonsko pooblastilo za odločanje v upravnih stvareh ima v upravni enoti načelnik, drugi delavci pa lahko opravljajo to delo po pooblastilu načelnika. Poleg te pristojnosti določa zakon tudi splošno pristojnost izvajanja posameznih nalog v okviru funkcije izvajanja nadzora nad zakonitostjo dela organov lokalnih skupnosti pri izvajanju njihovih pristojnosti ter

VODSTVO UPRAVNE ENOTE SLOVENJ GRADEC

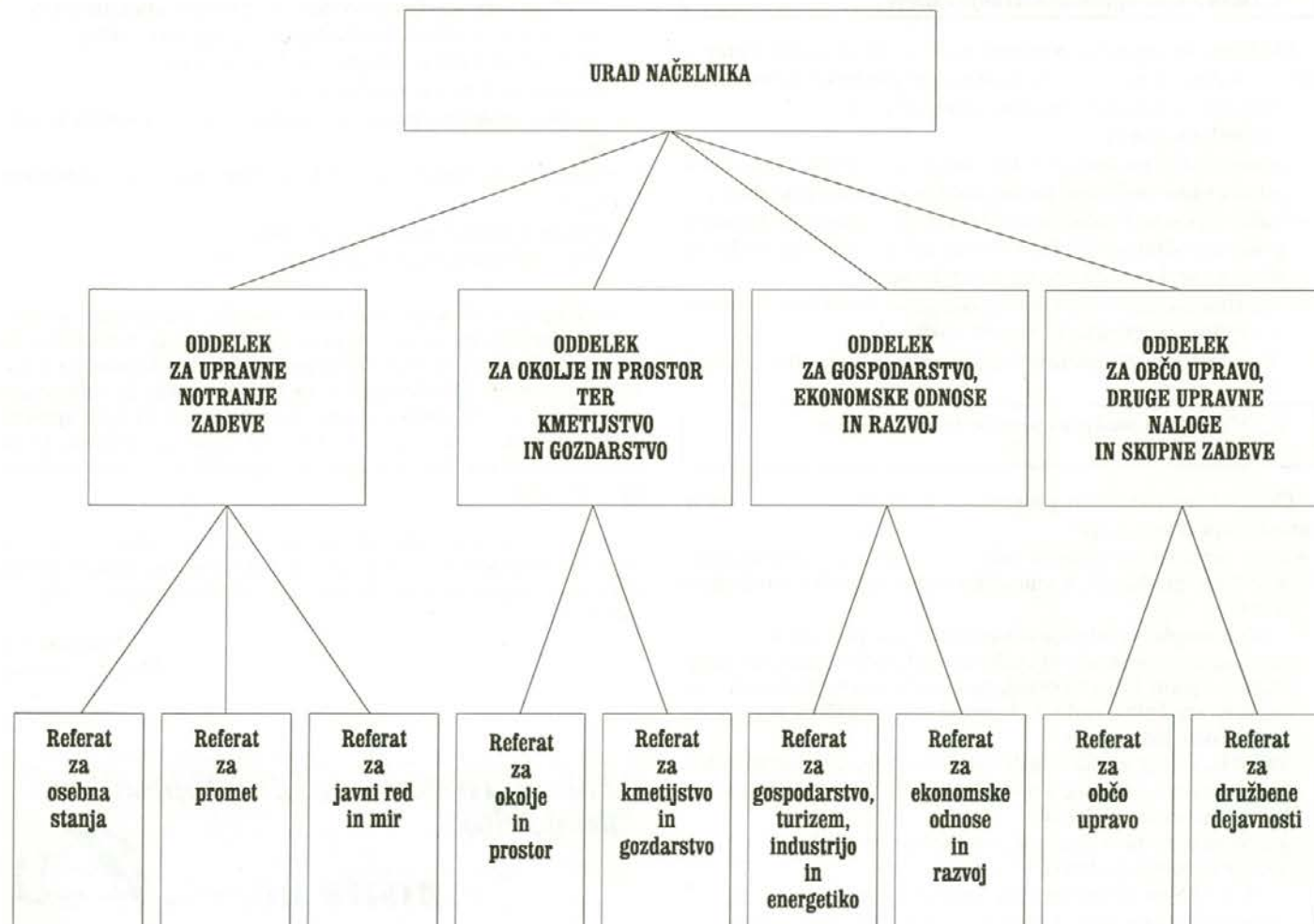
1. Matjaž ZANOŠKAR, načelnik Upravne enote
2. Ksandi JAVORNIK, vodja Oddelka za občo upravo, druge upravne naloge in skupne zadeve
3. Angela MATKO, vodja Oddelka za okolje in prostor ter kmetijstvo in gozdarstvo
4. Dušanka KOTNIK, vodja Oddelka za gospodarstvo
5. Kornelija MARZEL, vodja Oddelka za upravne notranje zadeve

nadzora nad primernostjo i strokovnostjo njihovega dela v zadevah iz državne pristojnosti, ki so prenešene na lokalno skupnost.

Upravna enota ima torej svoje lastno vodstvo in organizacijsko strukturo. Imenuje in razrešuje ga vlada na predlog posameznih ministrov.

Načelnik predstavlja upravno enoto in skrbi za povezave s posameznimi ministrstvi in lokalnimi skupnostmi, poleg tega pa koordinira delo delavcev upravne enote in je njihov hierarhično nadrejeni predstojnik.

Notranjo organizacijsko enoto vodi vodja notranje organizacijske enote, ki ga imenuje vlada na predlog pristojnega ministra.

Delovno področje in pristojnosti upravne enote

Upravna enota opravlja upravne naloge in pristojnosti na področjih, za katera so ustanovljena posamezna ministrstva: Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj, Ministrstvo za gospodarske dejavnosti, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za promet in zveze, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Opravlja tudi vse druge, z zakonom določene upravne naloge oblastvenega značaja iz pristojnosti bivših občin. Opravlja tudi naloge s področja obrambnih priprav in organizacijske, strokovne ter druge naloge, ki so skupne notranjim organizacijskim enotam, oz. so pomembne za delovanje upravne enote.

Teritorialna in notranja organiziranost

Upravna enota Slovenj Gradec je v skladu z zakonom organizirana na območje lokalnih skupnosti: mestne občine Slovenj Gradec in občine Mislinja. V upravni enoti so za posamezna delovna področja, naloge in pristojnosti organizirane notranje organizacijske enote:

1. Oddelek za upravne notranje zadeve
2. Oddelek za okolje in prostor ter kmetijstvo in gozdarstvo
3. Oddelek za gospodarstvo, ekonomske odnose in razvoj
4. Oddelek za občno upravo, druge upravne naloge in skupne zadeve.

Delovna področja notranjih organizacijskih enot so:

1. Oddelek za upravne notranje zadeve

Oddelek za upravne notranje zadeve, ki opravlja upravne naloge, katere se nanašajo na izvrševanje predpisov s področja:

- matičnih knjig, državljanstva, osebnih imen,
- osebnih izkaznic,
- potnih listin, prehoda čez državno mejo in prebivanje tujcev,
- združevanje občanov, javnih shodov in javnih prireditiv,
- nabave, posesti in nošenje orožja in streliva, eksplozivnih snovi,
- prijavno odjavne službe, vodenje registra stalnega prebivalstva in razvida začasno prijavljenih oseb,
- registracija motornih vozil in izdajanja vozniških dovoljenj in izpitov za voznike motornih vozil
- druge naloge s področja notranjih zadev in varnostnih priprav.

2. Oddelek za okolje in prostor ter kmetijstvo in gozdarstvo

Oddelek za okolje in prostor ter kmetijstvo in gozdarstvo opravlja upravne naloge:

- vodi upravne postopke in odloča o stvareh s področja urbanističnih, gradbenih, komunalnih zadev ter zadev prometa in zvez
- vodi postopke s področja denacionalizacije podjetij,
- vodi upravne postopke in evidence s področja denacionalizacije stanovanjskih hiš, stanovanj, poslovnih stavb, poslovnih prostorov, stavbnih zemljišč, kmetijskih zemljišč in gozdov ter kmetijskih gospodarstev
- opravlja naloge s področja drugih premoženjsko pravnih zadev,
- vodi upravne postopke s področja izvrševanja zakonov kmetijstva, varstva in gozdarstva
- opravlja upravne naloge s stanovanjskega področja,
- izdaja vodnogospodarska soglasja,
- nudi strokovno pomoč in svetovanje občanom in organizacijam,
- opravlja druge naloge, ki se nanašajo na urejanje prostora.

3. Oddelek za gospodarstvo, kmetijstvo in družbene dejavnosti

Oddelek za gospodarstvo, kmetijstvo in družbene dejavnosti opravlja upravne naloge:

- s področja malega gospodarstva,
- s področja gostinstva, trgovine in turizma,
- s področja industrije,
- upravne zadeve s področja energetike in rudarstva,
- odločanje na prvi stopnji v upravnih stvareh izpolnjevanja z zakonom določenih pogojev za opravljanje trgovinske dejavnosti,
- naloge s področja kontrole cen,
- organiziranje, oblikovanje, hramba in obnavljanje blagovnih rezerv,
- naloge v zvezi z izvajanjem Zakona o spodbujanju razvoja demografsko ogroženih območij
- vodi upravne postopke s področja izvrševanja zakonov kmetijstva, lovstva in gozdarstva.

4. Oddelek za občno upravo, druge upravne naloge in skupne zadeve

Oddelek za občno upravo, druge upravne naloge in skupne zadeve opravlja upravne naloge:

- normativno - pravne zadeve za potrebe upravne enote,
- naloge s področja delovnih razmerij in izobraževanja delavcev,
- naloge glavne in sprejemne pisarne ter naloge v zvezi z vodenjem arhiva,
- naloge, ki se nanašajo na informatizacijo in organizacijo AOP ter vzpostavljanja evidenc za potrebe upravne enote
- naloge s področja obrambnih priprav upravne enote,
- strokovno tehnične naloge s področja financ,
- upravne naloge s področja kulture,
- upravne zadeve s področja varstva borcev in vojnih invalidov,
- naloge na področju predšolske vzgoje, osnovnega šolstva in športa,
- naloge v zvezi z najdenimi stvarmi,
- druge splošne naloge za upravno enoto.

Delo upravne enote je javno in se uresničuje z dajanjem informacij tisku in drugim sredstvom javnega obveščanja, z udeležbo na konferencah, okroglih mizah in drugih oblikah sodelovanja s predstavniki javnega obveščanja ter za druge načine, ki omogočajo javnosti, da se seznanijo z delom upravne enote. O delu upravne enote obvešča javnost načelnik upravne enote ali delavec, ki ga načelnik pooblasti. Informacije o delu upravne enote daje tudi pristojni minister.

Z željo, da bi občani odhajali od nas zadovoljni, se delavci Upravne enote Slovenj Gradec trudimo, da vloge občanov rešujemo hitro in kvalitetno ter opravljamo svoje delo korektno in v skladu z zakoni.

Načelnik UE
Matjaž Zanoškar

**Želimo razširiti število dopisnikov -
dopisujte**
viharNIK
viharNIK
viharNIK
pišite nam

Rojstna hiša Korošcev

Slovenjegraška bolnišnica je praznovala 100-letnico svojega rojstva. Zаметki Splošne bolnišnice Slovenj Gradec segajo v 15. stoletje in pred sto leti, aprila 1896, so se uresničila prizadevanja mestnih oblasti, da je kraj dobil javno bolnišnico. Tedaj se je zasilna okrajna bolnišnica naselila v štiri sobe na posestvu Maierhof v Slovenj Gradcu, potem pa se je bolnišnica v leti razvijala in največji napredek je bolnišnica doživljala po drugi svetovni vojni, ko se je razvijala s prispevki koroškega gospodarstva in obrtništva, z darovi kmetov, delavcev, trgovcev in iz bolnišničnega amortizacijskega sklada. Velik napredek pa zunanjo in notranjo podobo pa je bolnišnica pridobila zadnjih 25 let, ki sta jo oblikovala domača arhitekta Vlado Sekavčnik in Zvone Goričan.

Danes je v slovenjegraški bolnišnici okoli 400 postelj in v okviru praznovanja sto letnice so v celoti zamenjali žimnice, saj je nove zanje izdelala slovenjegraška Nova oprema. Zanimiv pa je tudi podatek, da se letno v bolnišnici zdravi preko 16.000 bolnikov, v ambulantah pa opravijo okoli 60.000 pregledov. Zaposlenih je 669, od tega 66 zdravnikov.

Sedem operacijskih sob in ustrezna medicinska funkcionalnost bolnišnico uvrščajo med regionalne bolnišnice. Dovoljenje Ministrstva za zdravstvo, da se lahko ustanovi center za eneskopsko kirurgijo, pa je po mnenju dr. Draga Plešivčnika morda prva stopnica k izvajanju zdravstvene dejavnosti na univerzitetni ravni. Tako so ob stoti obletnici v drugem nadstropju v zgradbi otroškega oddelka odprli oddelek za endeskopsko kirurgijo in urologijo. Tako vrednost naložbe za gradbena dela znaša za prostore, ki obsegajo 1260 kvadratnih metrov, okoli 227 milijonov tolarjev, kar je bolnišnica iz amortizacijskega sklada prispevala 164 milijonov tolarjev, ostalo pa koroško gospodarstvo; za opremo, ki je stala okoli 106 milijonov tolarjev, delež države pa je bil v 86 milijonih tolarjev.

Ob stoletnici slovenjegraške bolnišnice pa je bila slovesnost pod pokroviteljstvom Štefke Kučan v športni hali v Slovenj Gradcu. Slovesnost so popestrili igralka Jerca Mrzel, pianistka Kazimira Lužnik, sopranistka Dušanka Žličar, pianist Nikolaj

Med gosti sta bila: pokroviteljica proslave Štefka Kučan in minister za zdravstvo dr. Božidar Voljč

Žličar, tenorist Nace Junkar, saksofonist Oto Vrhovnik, ansambel Fantje treh dolin, Big band Ota Vrhovnika, nastopili pa so tudi gostje iz Gradca, sopranistka Ingrid Katzengruber, mezzosopranistka Iris Mayer, baritonist Gerhard Schamaranz in pianist Manfred Keller.

Na slovesnosti pa je minister za zdravstvo dr. Božidar Voljč v imenu predsednika države Milana Kučana bolnišnici izročil srebrni častni znak Republike Slovenije in visoko priznanje je prevzel direktor slovenjegraške bolnišnice primarij dr. Drago Plešivčnik.

F. Jurač

Direktorji, ki so vodili bolnišnico

Vse od ustanovitve slovenjegraške bolnišnice pred stotimi leti so bolnišnico vodili: dr. Hans Harpf (1896-1919), primarij dr. Vinko Železnikar (1919-1936), primarij dr. Lojze Simonti (1937-1941), primarij dr. Herbert Schwarz (1941-1945), nato znova primarij dr. Lojze Simonti (do leta 1957), primarij dr. Stane Strnad (1957-1970). Od leta 1970 jo vodi primarij dr. Drago Plešivčnik.

Župan mestne občine Slovenj Gradec Janez Komljanec izroča direktorju slovenjegraške bolnišnice dr. Dragu Plešivčniku priznanje občine

Ko je njen oče Franc Rozman, nadučitelj osnovne šole v Št. Ilju pod Turjakom, z rokami na hrbtu stopal po razredu in levo ter desno pogledoval v zvezke svojih učencev, je štiriletna Vera stopicala za njim.

Učenci so pisali šolski spis, oče je bil strog učitelj. Vera je skrivaje oponašala očeta v hoji, se prav tako pozibavala kot oče in prav tako pogledovala v zvezke, enkrat v levo, enkrat v desno. Kot bi jo privzdigoval takt glasbe, se je zdelo.

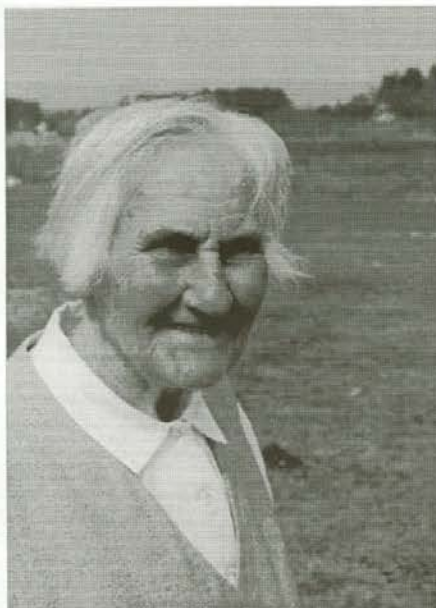
Če je bilo njenega muzanja preveč, so se zasmeli na glas. Zaradi vsega tega je bil oče, pred razredom, na njo hud in tudi domov grede ji je večkrat zapretel, da prihodnjič ne bo smela z njim. Svoje pretnje ni oče uresničil nikoli, preveč jo je imel rad, ona njega še bolj. Eno svojih groženj pa je le uresničil: "Če ne boš v šoli bolj mirna, te bom kar vpisal v prvi razred," ji je večkrat rekel.

Bilo ji je pet let in pol, ko je sedela v čisto pravem prvem razredu. Oče je lahko naredil izjemo, saj je bil hkrati tudi šolski nadzornik in je o takšnih izjemah odločal prav on. Prvi razred je končala z odliko, saj je že pred vpisom znala vsega na pamet. V drugem ji je začela delati težavo matematika, vendar sta jo z očetom zakrpala doma. Zelo dobro pa ji je šlo vse drugo, še posebej petje in glasba.

Njeno nagnjenje do glasbe so domači opazili. Najenostavnejša dela je opravljala v taktu, prestopala se je v taktu, hodila je v taktu. Ponavljala in urejala je zvoke, ki so prihajali z vasi: peket drobnega konja, ki je večkrat "fajhtnega" mesarja prevažal mimo hiše, nabiranje po nakovalu dol od kovača, cviljenje cirkularja iz Jaševa žage, klenkanje in bučanje zvonov iz cerkvenega zvonika, mukanje raz-živetega bika med kravjo čredo...

Razvijati in negovati njen glasbeni talent bi bilo mogoče le v glasbeni šoli. Starša sta tako tudi odločila. Najbližja je bila v Mariboru. V Zavodu šolskih sester, ob križišču Gosposvetske in Strossmayerjeve ulice, je imela vso oskrbo. Hišni red je bil strog, za desetletno dekletce skoraj neznošen: vstajanje, molitev, zajtrk, jutranja maša, šola, kosilo, počitek, sprehod, glasbena ura, odmor, učna ura, večerja, molitev in "hora legalis" do minute natančno. Dan za dnem... Zopet ji je matematika, ki je v meščanski šoli postajala vedno zahtevnejša, zakazala zobe. Večkrat je prosila nuno zvečer za uro podaljšanega učenja, ki bi ji za spolnitev matematike še kako koristila, vendar ji tega ni dovolila. Morda dvakrat, trikrat skozi vso šolsko leto. Navsezadnje se je le izcimilo tako, da je končala meščansko šolo in še tri leta glasbene hkrati.

Po končanem mariborskem šolanju je Vera-Marija-Teodora (v krstni knjigi so zapisana tri njena imena) pomagala bratu Edvinu v trgovini in tudi v gostilni, kadar je bilo potrebno. V prostem času je pogostoma sedela za klavirjem, ki so ga pri njih imeli že od kdo ve kdaj. Tudi Hohnerjeva kromatična harmonika je bila poleg in glasbena skušnja jo je kar naprej napeljevala na tipke.

Vera Jerome

Harmoniko je obvladala kot daleč naokoli nihče in vedno pogosteje je morala dol v gostilno. Običajno so se skozi dolga leta hranili pri njih učitelji, prihajali so lesni

bi se peljala proti Dravogradu in navzdol po dravski dolini, mož pa je predlagel krajšo pot skozi Vitanje in Slovensko Bistrico. Obveljala je njegova in nekje blizu Slovenskih Konjic sta v megli trčila z avtobusom tako močno, da je bilo za Zorko usodno. Vera je po vsem tistem nagonsko sedela za klavir, prsti pa niso hoteli najti tipk.

Mislinja, Šentlenart in Št. Ilj so si v takratni občini Mislinja delili svoje vloge na dokaj zanimiv način:

Mislinja z žago, sodarno, tovarno lepenke, elektrarno in gozdno železnico z obširnimi pohorskimi gozdovi, kar vse je bilo last veleposestnika Pergerja, je dajala delo in zaslužek večini mislinjskih delavcev.

V Šentlenartu je bila dobesedno v vsaki stavbi trgovina in običajno zraven še gostilna. Vmes je bila še mesarija, krojaške in šiviljske ter čevljarke delavnice in na gornjem koncu pekarna. Nekaj posebnega je pomenila železniška postaja, pošta, hotel, orožniška postaja in urad občine. Bil je torej nekakšno trgovsko in upravno središče občine.

V sosednjem Št. Ilju pod Turjakom je bila fara z župniščem, v tistem času skoraj tako pomembna kot občina. Osnovne šole v Št. Ilju ni mogel zaobiti nobeden Mislinjčan.

Vera Jerome

trgovci, večkrat je prišel tudi župnik na partijo taroka. "Hajde, Vera, zaigraj!" so zahtevali in Vera se ni dala prositi. Če bi oče vedel kakšno bo pri njih življenje čez nekaj let, bi jo zagotovo zrinil na glasbeno akademijo. Lahko bi postala virtuozna glasbenica in skladateljica in ne le trgovska pomočnica doma pri svojem bratu.

Kljub vsemu Vera s ponosom pokaže orumenelo "Učno pismo" iz leta 1934, s katerim ji tako imenovani "gremij trgovcev" ali stanovsko trgovsko društvo za politični okraj Slovenj Gradec in Prevalje priznava trgovsko izobrazbo.

Leta 1937, ko je bilo Veri 21 let, ji je umrl oče. Smrt očeta je Vero močno prizadela, saj sta bila zelo navezana drug na drugega. Odložila ja harmoniko, tudi za klavir je sedla silno poredko. Toni so postajali vedno bolj težki in melodije otožne.

Še huje je bilo 9. novembra istega leta. Na Pungartu so nekaj metrov od planinskega doma postavili kapelo Sv. Ane. V nedeljo, 7. novembra je bila slovesna blagoslovitev. Na slovesnost sta bila povabljeni tudi njena starejša sestra Zorka iz Maribora in njen mož dr. Franc Radšel, zdravnik za pljučne bolezni v mariborski bolnišnici. Ponedeljek sta preživela pri njih doma, v torek zjutraj pa sta se poslovila, saj bi bil moral dr. Radšel ob osmih biti v bolnišnični ordinaciji. Vera se še dobro spominja njenega odpravljanja na pot. Zorka je nagovarjala svojega moža, da

Nekaj let pred pričetkom vojne so pod farovskim sadovnjakom zgradili še prosvetni dom. Tako je veljal Št. Ilj za duhovno in kulturno središče občine. In ravno na tem torišču je Vera prevzemala vedno pomembnejšo vlogo.

Organist Šauperl, ki je imel pravo orglarško šolo, je prvo leto po začetku vojne umrl. Nedeljsko bogoslužje je bilo žalostno in tiho kot na veliki petek. Vse se je dogajalo brez petja in tiho je bral maše, mukoma poklekoval in vstajal ter naslednje leto tudi umrl.

Za novega župnika je prišel postaven, mlad in nadvse priljubljen Tine Štefancioza iz okolice Rogaške Slatine. Za farane je bil pravo poživilo. Nепrestano je prepeval, mašo opravil po hitrem postopku in se že pogovarjal s farani pred cerkvijo, z vsakim in o vsemu. Vera se je začela sama privajati igranja na orgle. Vedno pogosteje je sedela doma za klavir in kadar je bila cerkev prazna, za orgle. Po okolici je nagovarjala fantiče, da bi ji gonili meh. Takrat niso bile orgle na električni pogon kot danes in je bilo potrebno vedno imeti koga zraven. Najpogosteje ji je priskočil na pomoč Osonkarjev Vanč in mu je za to še danes hvaležna. Nagovorila je pevce, ki so bili veseli njenega pristopa. Večinoma so bili kmečki fantje in možje, žene in dekleta. Župnik je bil tega vesel, vzpodbujal jih je, kjerkoli in kakorkoli je mogel. V cerkev je prihajalo vedno več

ljudi. Kljub vojni je bilo v cerkvi od nedelje do nedelje bolj veselo in slovesno.

Nemškimi oblastem takšne maše niso bile všeč. Župniku so prepovedali brati evangelij in oznanilo v slovenščini, liturgija pa je bila itak v latinščini. Prepovedali so tudi slovensko petje in Vero nagovarjali, naj pojejo v nemščini. Poskusili so in se z nemškimi pesmimi mučili dober mesec. Oblast je uvidela, da ne znajo izgovarjati nemških besed, razumejo jih pa sploh ne. Tako zapete pesmi so zadobile povsem drug pomen, marsikdaj takega, da sploh niso bile primerne za te cerkev. Veri so rekli: "Vi kar slovensko prepevajte. Vaše nemščine še sam Bog ne razume!"

Kakor v avstrijskih in pozneje v jugoslovanskih časih, so se pri Rozmanu hranili tudi nemški učitelji. Tega jim tudi zaradi varnega miru niso mogli odreči. Zvečer, 22. novembra 1942, so jih partizani zalotili pri večerji. Učiteljicam niso storili nič, upravitelja šole Emericha Wamprechtsamerja iz Murzschlaga v Avstriji pa so pretepli tako neusmiljeno, da se jim je namesto njega, ponudila starejša učiteljica, češ, naj odvedejo njo, ker pač nima družine in pustijo njega, ker jo ima. Naslednji dan so ga našli v Razborci ob gozdni poti z razbito glavo. Ker so bili nemški učitelji na hrani pri Roz-

Vem, da ga ni tukaj." Okorajžila se je: "Ti imaš puško. Tista je za tebe! Harmonike pa ne dam!" Brat Edi se je po dveh mesecih vrnil. Zasliliševali so ga pri Pridigarju v Razborci. Zanj je posredoval komandir nemške policije, ki je s partizani sodeloval celo do te mere, da jim je za partizansko tiskarno Sovo prinašal papir iz Maribora. Sporočil jim je: "Če Edija takoj ne izpustite, bo šel v zrak ves Št. Ilj!" Po vojni ni zbežal, ker se ni čutil česar krivega, a so ga kljub temu ustrelili.

Ves križev teden so se po glavni cesti mimo Št. Ahacija valile kolone ubežnikov. Rekli so jim ustaši, četniki, Kozaki... Partizani jih niso pustili levo ali desno s ceste. Najhuje je bilo v soboto, 12. maja 1945. Pri njihovi žagi so spustili v zrak poln kamion municije. Bil je zadnji dan vojne nevarnosti. Od Jaša navzgor sta prihajala najprej dva Kozaka in povedala Šentiljanom, naj sporočijo partizanom, da prenehajo po njih streljati, sicer bodo požgali vso vas. V naglici so navezali na kol belo rjuho in ga porinili v roke Angelci, ki se je pri Rozmanu učila za trgovko in Cilki, ki se je prav tako znašla tam. Pri farovski kapeli, blizu Ciglanca, sta naleteli na pravkar ustreljenega Ignaca Potočnika in jo ucvrle domov. Partizan Viktor Tasič je rekel Veri, naj s podstrešja izobesi slovensko zastavo. Ko je Vera ra-

obdelovala njive. S seboj ni imela le krevljice in motike, v žepu je imela vedno tudi preganjen škrnicelj in svinčnik. Kar se ji je porajalo v glavi in ušesih, je zabeležila in potem doma pozno v noč, ko je družina že počivala, črtala note na vojni porumenel papir, ki se je hotel ob vsakem pregibu zlomiti. Takrat je v Ljubljani študiral za duhovnika Jože Tovšak - Časov Jože. On je nosil v Ljubljano njene uglasbene pesmi k dr. Francu Kimavcu, ki jih je dobrohodno pregledal in včasih malenkostno popravil. Melodijo ji je vedno pustil po njenem. Enkrat ji je eno popravil. Veri to ni bilo preveč všeč, ker je vedela, da jo je postavila prav. Ponovno mu jo je poslala v stari verziji. Tokrat je ni popravil, celo pohvalil jo je. Verina kompozicija je bila vedno prava.

Zafošnikova pesem, ki se poje ob poroki, se je Veri zdela preveč žalostna. Preuredila jo je po svoje, naredila jo je bolj veselo. Prvikrat so jo zapeli, ko se je ženil Branko Tovšak in takšno prepevajo še danes. Neko Marijino pesem, ki jo je z vrstnicami prepevala v mariborski frančiškanski cerkvi, ko je hodila v šolo, je napisala za moški zbor. Dr. Komovec ji je melodijo potrdil, le glasovno jo je malo spremenil. Pri takem uspehu je Vera postala vedno bolj samozavestna in zaradi tega vedno bolj ustvarjalna. Po vsaki pevski vaji so pevci sredi Št. Ilja zapeli dve pesmi, pač v stilu: Fantje na vasi. Kar naenkrat so se časi spremenili; poklicali so jo na OZNO in jo dve uri prepričevali naj ne hodi s svojim zborom več v cerkev, naj ne hodi orglat, skratka, zakaj sploh hodi v cerkev, ko vendar ve, da ni boga!

Takrat je vodila že tri zборе: moškega, mešanega in mladinskega. Nastopili so v Dovžah na gasilski proslavi. Predsednik zadruge Jože Jeromel jim je za nastop dal malenkost denarja, s katerim so si pri Splihalu privoščili prigrizek. Oblast je Vero ovdila na sodišče, češ, da je za večerjo zbirala prostovoljne prispevke in da so se zbrali neprijavljeni. Od jeze se je razjokala, plačala denarno kazen, da bi zaradi tega prenehala s pevskimi nastopi, pa še pomislina ni.

Zelo je spoštovala Antonijo Tovšak-Časovo mamo, saj so skoraj vsi njeni sinovi in hčere prepevali v zboru. Zaradi nje je bilo v zboru več discipline, pa tudi pri izboru pesmi sta se odlično ujeli. Tudi z dolgoletnim župnikom Francem Bohancem je z lahkoto sodelovala.

Skozi štirideset let Verine pevske in orglarske kariere so njeni pevci opravljali pomembno kulturno poslanstvo in ga vsakokrat dostojno izvedli. Sodelovali so pri štirih novih mašah, prav tako pri srebrnih in zlatih mašah ter se s samostojnim koncertom predstavili na pevski reviji Koroška poje.

Doživela je tudi kaj grenkega. O tem ne govori rada, ve, da mlajše generacije razmišljajo in ukrenejo kaj po svoje, tudi zato, ker vedo pre malo o njenem trudu za nazaj.

Komisija za liturgijo in cerkveno glasbo pri mariborski škofiji ji je leta 1985 podelila za požrtvovalno delo lepo priznanje.

Hvala lepa!

Andrej Šertel

el, dober dan

manu, so zaradi tega gledali partizani po strani tudi njih. V trgovini so jim posuli po tleh vso moko, fižol, riž in drugo, odpeljali pa s seboj niso ničesar.

Čez nekaj časa so spet prišli ponoči. Iz trgovine so vzeli sod petroleja, da so lažje požgali šolo. Vera jih je prosila, naj jo ne požgejo, saj jo bodo otroci še kako potrebovali. Surovo so jo zavrnili in rekli, da se Nemci tako ne bodo imeli kjer zbirati za hajke. Takrat so izpraznili trgovino do kraja, zapregli vole in vse skupaj odpeljali v noč.

Enkrat pozneje so spet obiskali Št. Ilj. Pri Splihalu so priredili miting in na začetku odvedli v neznano gospodarja Antona Splihala in Verinega brata Edija. Vera je bila zanj v hudih skrbeh in ni šla na miting. Čez čas so poslali po njo, da bi jim igrala. Ubogala jih je, odšla na miting s harmoniko in jo položila na mizo. Gospodar Splihal se je okrog polnoči vrnil, njen brat Edi pa ne. Črne slutnje ji niso dale več miru, pograbila je harmoniko in jo odnesla čez cesto domov. Miting je postajal vedno bolj hrupen, Vera je obupana legla. Proti jutru jo je prišel pod okno buditi mlad partizan. Ni želel nje, pač pa harmoniko. V Veri se je zaskrbljenost pomešala še z jezo. Odvrnila mu je: "Čuj, ti, poba! S to harmoniko pa ti Nemcev ne boš pregnal!" Rekel je, da je tako naročil njen fant Franc Jeromel, ki je takrat že bil v partizanih, vendar ne med njimi, pač pa nekje v Savinjski dolini. Vstala je in odšla k oknu: "Ne boš me prepričal, da je tako naročil moj Franc.

zobežala zastavo, je od Jaša prihajalo še več Kozakov. Vera ja na vso ihto povlekla zastavo nazaj na podstrešje, Angelca Rozman in Cilka Žohar sta pravkar prisopihali nazaj in vlekli rjuho na kolu kar po tleh, Viktor se je s svojo brzostrelko umaknil ob Brložnici proti Marinu. Kozakom so postregli s kruhom in vodo.

Na večer se je vsa vas pomaknila z najnujnejšim navzgor v gozdove in k bližnjim hribovskim domačijam. Rozmanovi so se vsi zatekli v Malo Mislinjo k Tretjakovi bajti, razen gluhonemega hlapca Franca Zajca, ki mu niso mogli dopovedat, naj gre z njimi. Drugo jutro, ko so se vrnili, jih je vprašal, kje so bili in zakaj so zbežali. Tisto noč je ostal v Št. Ilju le on in župnik Tine Štefancioza. Ta je rekel: "Ne grem nikamor. Čuvati moram cerkev in če je v nebesih Bog, bo čuval tudi on mene."

Po prenehanju vojne se je Vera poročila z lesnim trgovcem Francem Jeromlom. Na poddedovanem zemljišču z žago, onkraj reke Mislinje sta si postavila dom. Razen vzgoji otrok in obdelovanju zemlje, se je Vera z vso vneto posvetila razvoju zborovskega petje in cerkveni glasbi. Njeni pevci niso prepevali le na koro, nastopali so na vseh prireditvah in proslavah, ki jih je bilo po vojni izredno veliko. Osnovna šola v Št. Ilju takrat ni imela učitelja za petje in tudi ne šolskega pevskega zbora, vse je bilo odvisno od Vere in njenih pevcev. Takrat se je kulturno in pevsko življenje v Št. Ilju razcvetelo kot malo kje.

Za marsikatero pesem niso imeli not, še notnega papiraja ne. Vera je čez dan plela in

Prepoznavanje srčnih bolezni

Zapisi o boleznih srca in ožilja, ki so bili objavljeni v prejšnjih številkih Viharnika, bi bili nepopolni, če ne bi bralce seznanil še s prepoznavanjem in zdravljenjem teh bolezni.

Ko se pojavijo prva očitna znamenja srčne bolezni, ki so bila že opisana v Viharniku, je pomembno, da to bolezen čimprej prepoznamo, jo kolikor je možno natančno opredelimo in začnemo ustrezno zdraviti. Zaradi tega je seveda potrebno obiskati svojega osebnega zdravnika. Odločitev za tak obisk pa včasih za koga ni lahka. Nekateri se težko sprijaznijo z dejstvom, da so zboleli, ker je to nekaj nevsakdanjega, v sebi skriva nejasno grožnjo, da se bo posledaj njihovo življenje bistveno spremenilo. Zato ni čudno, da nekatere vznemiri že sama misel na zdravniški pregled in s tem odlašajo, kolikor je le možno. Včasih je tako odlašanje lahko usodno, predvsem pa je v vseh primerih povsem neutemeljeno. Prav je, da zdravnik bolezen pravočasno in pravilno prepozna. Če ni nič hudega, bo to bolnika pomirilo. Če pa gre za resno bolezen, se je potrebno z njo takoj spopasti, da jo bomo čimprej uspešno premagali.

Prvi obisk pri zdravniku zaradi težav s srcem pomeni, da se je začel postopek prepoznavanja domnevne srčne bolezni. Včasih zadošča že tako imenovani osebni pregled, da lahko uvedemo ustrezno zdravljenje. Običajno pa je postopek bolj zapleten, potrebne so različne preiskave, preden lahko postavimo pravilno diagnozo bolezni. Pregled pri zdravniku se začne s pogovorom z bolnikom o njegovih bolezenskih težavah. Pri tem so zelo pomembni podatki o boleznih srca in ožilja pri najbližjih bolnikovih sorodnikih. Nekatere srčne bolezni so namreč dedne in se bolj pogosto pojavljajo v sorodstvu. Lahko pa se deduje samo povečano nagnjenje k zbolevanju za srčnimi boleznimi in se te pojavijo, če so izpolnjeni določeni pogoji. Zdravniku je potrebno tudi povedati o vseh boleznih, poškodbah ali operacijah, ki jih je bolnik doživel od otroštva dalje. To so pomembni podatki, zato o njih razmislite, ko se napotite k zdravniku na pregled. Še pomembnejši pa so opisi bolezenskih težav, zaradi katerih ste ga obiskali. So bolniki, ki teh težav ne znajo pravilno opisati, kar lahko včasih zdravniku zavede pri postavljanju pravilne diagnoze.

Razgovoru sledi telesni pregled, pri katerem je potrebno ugotavljati, če ima bolnik motnje dihanja, pomodrelost kože in sluznic, oteklino na nogah, kako so napolnjene žile na vratu, treba je poslušati pljuča, delovanje srca in potipati trebuh, če so slučajno otečena jetra. K pregledu sodi tudi merjenje krvnega tlaka. Temu ponavadi sledijo nadaljnje preiskave, ki jih delimo na enostavne, nezahtevne, zdravniki jih imenujemo nenasilne ali s tujko neinvazivne,

in bolj zahtevne ali nasilne, s tujko invazivne preiskeve. Razlika med njimi je v tem, da neinvazivne niso nevarne, ne zahtevajo posega v telo, praviloma niso boleče in jih lahko brez škode za bolnika večkrat ponavljamo.

Bolnika napotimo na osnovne laboratorijske preiskave, s katerimi lahko posredno ugotovljamo dejavnike tveganja (o njih se lahko poučite v Viharniku v članku Verujmo srce in ožilje), kot so zvišan krvni sladkor, zvišane krvne maščobe ali sečna kislina, lahko pa s temi preiskavami ugotovimo znake vnetja, okvare ledvic ali jeter.

Naslednja temeljna preiskava je posnetek elektrokardiograma, bolj znanega kot EKG. Gre za zapis električnega dogajanja v srcu v obliki krivulje, ki služi iskanju nepravilnosti pri utripanju srca, nepravilnih zadebelitev srčne stene ali povečanih srčnih votlin, okvari srčne mišice iz različnih vzrokov, lahko pa se v posnetku odražajo tudi nepravilnosti v sestavi krvi, zlasti elektrolitov (mineralov). Seveda se lahko zgodi, da posnetek EKG ne pokaže srčne bolezni, čeprav so pri bolniku njeni znaki očitni. Preiskava je torej samo sestavni del postopka prepoznavanja bolezni, samo ena od stopnic na poti k pravi diagnozi.

Bolj natančno mnenje o obolenem srcu si lahko ustvarimo, če vidimo njegovo velikost in obliko. To nam omogoča rentgensko slikanje srca in pljuč. Praviloma sta potrebna dva posnetka: eden od spredaj navzdol in drugi s strani. Na sliki vidimo okostje prsnega koša, trebušno prepono, pljuča, velike žile v prsni votlini in srce. Na stranski sliki pa lahko presojamo dele srca, ki so na posnetku od spredaj zakriti. Iz velikosti in oblike srca lahko posredno sklepamo o njegovi bolezni. Če srce popušča, pa so vidne bolj ali manj napolnjene žile zaradi zastoja krvi v pljučih, ki je opešano srce ne zmore prečrpati. Zaradi tega zastoja lahko pride do izliva tekočine v prsno votlino, kar prav tako vidimo na posnetkih in čemur rečemo po domače "voda na pljučih".

Še boljšo oceno o posameznih delih srca in njegovem delovanju pa dobimo s preiskavo z ultra zvokom, to je nevidnim in neslišnim delom elektromagnetnega valovanja. Preiskava se imenuje ehokardiografija ali krajše ehografija srca. Ultra zvok prodira v telo in se odbija od delov organa, ki ga preiskujemo. Na zaslonu dobimo sliko (s tujko grafija) organa, ki jo naprava ustvari iz odbitega zvoka iz različnih globlin v telesu, se pravi iz odmeva, ki se s tujko imenuje echo, od tod tudi ime preiskave. Z njo ugotavljamo velikost vseh štirih srčnih votlin, debelino njihovih sten, krčenje in raztezanje srčne mišice, moč tega krčenja, nepravilnosti pri krčenju, zgradbo in delovanje srčnih zaklopk, lahko ugotavljamo tumorje v srcu, izlive tekočine ob srcu in še druge nepravilnosti. Z izpopolnjeno napravo je možno tudi ugotavljati nenormalne pretoke krvi v srcu in ožilju.

Če nas zanima delovna zmogljivost srčne mišice in nepravilnosti, ki se lahko pokažejo samo pri obremenitvi, se odločimo za tako imenovano obremenitveno testiranje. Preiskava se imenuje ergometrija. Če jo izvedemo na kolesu, govorimo o cikloergometriji. Lahko pa preiskovalce obremenimo tudi na tekočem traku. Obremenitev zvišujemo postopoma, pri

tem pa ves čas kontroliramo pulz, EKG in krvni tlak. Obremenitev prekinemo, ko preiskovanec doseže vnaprej določeno obremenitev, ali pa predčasno prekinemo, če se pojavijo kakršnekoli težave ali zapleti. S testom ugotavljamo telesno zmogljivost. Še pomembnejše pa so morebitne nenormalne spremembe srčnih utripov, krvnega tlaka, nastanek bolečine v prsnem košu, kar je posledice preobremenitve obolelega srca. Pri bolnikih, ki imajo zoženo srčne arterije, se v EKG med obremenitvijo pojavijo znaki pomanjkanja kisika v srčni mišici. Teh znakov velikokrat ni v posnetkih EKG, narejenih tedaj, ko bolnik miruje. Tako nam preiskava daje smernice za nadaljnje zdravljenje bolnikov, s ponovnimi testiranjimi pa lahko ocenjujemo tudi uspešnost zdravljenja.

ZDRAVSTVO

Včasih pri obremenitvenem testiranju ne najdemo motenj srčnih utripov, ki jih bolnik zaznava v vsakdanjem življenju. Tedaj uporabljamo metodo neprekinjenega snemanja EKG, ki traja običajno 24 ur. Bolniku namestimo elektode za EKG na prsni koš, jih povežemo z majhnim sprejemnikom, ki ga nosi preiskovalec s seboj, v njem pa se EKG zapisuje na trak. Tako dobljeni zapis nato preučimo s pomočjo posebne naprave, nekakšnega čitalnika.

Kot dopolnitev pravkar omenjenih preiskav služijo še preiskave z radioaktivnimi izotopi, predvsem pri nejasnih primerih. Radioaktivni izotopi so prvine, ki ob razpadu svojega jedra oddajajo različne žarke. Preiskovanec jih dobi v tako majhnih količinah, da za njega niso nevarne. Z merjenjem sevanja lahko ugotavljamo motnje prekrvavitve srčne mišice, velikosti srčnih prekatov in ocenjujemo zmogljivost srčne mišice.

Za prepoznavanje velike večine srčnih bolezni zadoščajo opisane preiskave. Če pa jih hočemo še natančneje opredeliti - predvsem, ko se odločamo o operativnem zdravljenju - moramo opraviti še tako imenovane invazivne preiskave, ki so za bolnika neprijetne, možni so resnejši zapleti (v 1% primerov), so dolgotrajnejše, bolniki so izpostavljeni rentgenskemu sevanju in teh preiskav ni možno poljubno ponavljati. V Sloveniji jih opravljajo samo v Ljubljani in v Mariboru. Osnovo vsake preiskave predstavlja kateter, gibljiva cevka, ki jo uvedejo skozi eno od žil v srce. Preko katetra lahko nato izmerijo tlake v posameznih srčnih votlinah ali večjih žilah in odvzamejo vzorce krvi za določitev nasičenosti krvi s kisikom. Preiskava se imenuje kateterizacija srca. Skozi isti kateter pa nato vbrizgajo posebno tekočino, ki je vidna na rentgenskem zaslonu ali sliki. Glede na mesto, kjer tekočina v srcu izstopa iz katetra, ločimo slikanje srčnih prekatov ali ventrikulografija, slikanje venčnih, to je koronarnih arterij ali koronarografija in slikanje največje žile odvodnice iz srca, to je aorte ali aortografija. Lahko se pa s kontrastom napolni tudi manjše žile odvodnice, to je arterije, kar imenujemo arteriografija. S pomočjo katetra pa se lahko odvzame majhen delček srca za pregled pod mikroskopom, postopek imenujemo biopsija srčne mišice.

Zdravljenje srčnih bolezni

Ko je zdravnik ugotovil pravilno diagnozo srčne bolezni, prične z zdravljenjem. Včasih lahko ugotovljeno bolezen povsem pozdravimo. Običajno pa gre za bolezni, ki jih ni moč ozdraviti, temveč samo omiliti, oziroma preprečiti nadaljnje poslabševanje. Imenujemo jih kronične bolezni in zato govorimo o kroničnih bolnikih, ki imajo zaradi tega trajno večje ali manjše zdravstvene težave in potrebujejo stalno zdravljenje.

Na začetku vsakega zdravljenja so potrebni splošni ukrepi, pri katerih še ne potrebujemo zdravil. Ti ukrepi so seveda pomembni tudi kasneje, ko že uvedemo zdravila. Sem sodi izogibanje pretiranemu telesnim in duševnim obremenitvam, omejitve pri uporabi soli v prehrani in skrb za vsakodnevni redni počitek. Ti bolniki potrebujejo veliko pomoči od zdravnika in svojih najbližjih. Mnogi med njimi se s svojo kronično boleznijo ne morejo zlahka sprijazniti. Poprej so živeli brez posebnih težav, zaradi bolezni pa se morajo naenkrat marsičemu odreči, včasih niso zmožni opravljati čisto običajnih opravil, upoštevati morajo dieto in k temu jemati še veliko zdravil. Svoj način življenja morajo spremeniti skorajda v temeljih in to je običajno najtežji del zdravljenja kroničnih srčnih bolnikov. Menim, da zdravniku ni težko predpisati ustreznega zdravila za neko srčno bolezen, tudi bolnik običajno redno jemlje predpisana zdravila. Dosti težje je takemu bolniku dopovedati, da se bo moral na svojo kronično bolezen privaditi, z njo bo moral živeti vse svoje življenje. Čim bolj je bo spoznal in se z njo sprijaznil, tem bolj uspešno bo njeno zdravljenje. Zavedati se mora, da bo lahko neko delo opravil v daljšem času kot tedaj, ko je bil še zdrav, ali pa se ga sploh ne bo smel lotiti. Odpovedati se bo moral marsikateremu "užitiku" v življenju. Šele ko bo bolnik sam to zavestno spoznal in resnično upošteval, bo "premagal" bolezen svojega srca.

Seveda večinoma ne bo šlo brez rednega jemanja zdravil, vendar so ta - kot rečeno - šele na drugem mestu po svojem pomenu pri celovitem zdravljenju. Na kratko bom opisal glavne skupine zdravil, ki jih uporabljamo pri zdravljenju srčnih bolezni. O njihovi uporabi in delovanju se lahko natančneje seznanite iz navodil, ki so dodana vsakemu zdravilu in se jih splača prebrati. Priporočam tudi, da se o vseh nejasnostih v zvezi s predpisanimi zdravili pogovorite z zdravnikom, ki vam jih je predpisal.

Najstarejše zdravilo, ki ga pri zdravljenju srčnih bolezni uporabljamo nepretrgoma že 200 let, je digitalis. To je učinkovina, ko so jo sprva pridobivali iz rastline, imenovane rdeči naprstec, zdaj pa jo že umetno sintetizirajo. Služi za krepitev oslabiljene srčne mišice pri

srčnem popuščanju; zdravila s takim učinkom pa imenujemo kardiotoniki. Uporaba tega zdravila se je zadnje čase zmanjšala, ker razpolagamo z enako učinkovitimi, a manj nevarnimi zdravili zoper srčno popuščanje. Digitalis ima namreč neprijetne sopojave, pri neprimerni uporabi lahko pride zelo hitro do zastrupitve. Najbolje je zdravilo vzeti po jedi in v predpisanem odmerku. Znana zdravila z digitalisom so: Digicor, Lanicor in Lanitop.

Danes pri srčnem popuščanju največkrat uporabljamo zdravila, ki pospešujejo izločanje seča, imenujemo jih diuretiki. Pospeševalci izločanja seča se med seboj razlikujejo po svoji učinkovitosti in po mestu delovanja v telesu - predvsem v ledvicah. Močnejša zdravila med njimi povzročajo poleg večjega izločanja vode še večje izločanje kalija, zato ga je včasih treba dodati v obliki tablet. Svetujemo, da bolniki oboje vzamejo zjutraj. Pri uporabi manj učinkovitih pospeševalcev izločanja seča te nevarnosti ni. Sem sodita zdravili Moduretic in Tiaren. Močnejša zdravila pa so bolj učinkovita in jih zato raje uporabljamo. Znani preparati so Edemid, Fursemid, Lasix in Burinex. Omenjena zdravila uporabljamo tudi za zdravljenje nekaterih drugih bolezni, zlasti povišanega krvnega tlaka.

Novejša zdravila, ki jih uspešno uporabljamo za zdravljenje srčnega popuščanja, sodijo med tako imenovane zaviralce ACE ali s tujko inhibitorji ACE. Zavirajo nastanek posebne snovi v telesu, ki normalno služi oženju ožilja in s tem višanju krvnega tlaka. Ta zdravila služijo prvenstveno za zdravljenje previsokega krvnega tlaka, v manjših odmerkih pa izboljšajo delovanje opešanega srca (Enap, Irumed, Olivin).

Zdravila, ki delujejo na prevajanje živčnih dražljajev v telesu, poznamo po imenu zaviralci beta ali beta blokatorji. Uporabljamo jih pri zdravljenju zvišanega krvnega tlaka, motenj srčnih utripov, pri angini pectoris in pri določenih oblikah srčnega popuščanja. Gre za veliko skupino zdravil, ki se med seboj ločijo po različnih lastnostih, kar zdravniki upoštevamo glede na vrsto bolezni, ki jo zdravimo. Pri boleznih srca uporabljamo največkrat Atenolol, Bloxan, Propranolol (Inderal), Selectol in Trasicor. Ne smejo jih uporabljati bolniki, ki jim srce pretirano počasi utriplje, ki imajo oslabele srčno mišico, pljučno astmo (naduho) ali sladkorno bolezen, zaradi katere prejemajo inzulin.

Zaviralci vstopanja kalcija v celice ali kalcijevi antagonisti so skupina zdravil, ki s svojim delovanjem prvenstveno uravnavajo napetost žilne stene, lahko pa tudi urejajo srčne utripe. Uporabljamo jih za zdravljenje zvišanega krvnega tlaka in pri angini pectoris (Cordipin, Nifecard, Tenzipin, Unipres) ali pri nerednih srčnih utripih (Isoptin, Lekoptin).

V posebno skupino sodijo zdravila, ki odpravljajo neredne ali nepravilne srčne utripe, imenovani antiaritmiki. Kemično se med seboj precej razlikujejo, prav tako po svojih prijemališčih. Imajo kar dosti neprijetnih sopojavov, zato smo pri njihovi uporabi zadržani in previdni, potrebne so pogoste kontrole. Najbolj uporabljena zdravila iz te skupine so Cor-

darone, Etmozin, Darob, Kinidin, Mexitil, Rytmonorm in še druga. Njihova uporaba je upravičena, če gre za nevarne motnje srčnih utripov. Prav je, da jih odredi kardiolog, specialist za srce.

Pomembna zdravila pri angini pectoris so narejena iz nitroglicerina, ki je znan mnogim bolnikom. Njegov učinek na bolečino prisrcu je zelo hiter, če ga raztopimo v ustih (Angised, Nitroglycerin, Tinidil). V nekoliko predelani obliki pa ima zdravilo podaljšan učinek na več ur, zato ga lahko uporabljamo za preprečevanje napadov angine pectoris. Omenjena zdravila imajo različna imena, odvisno od proizvajalcev. Znani so Iso Mack retard, Lomilan, Sorbidilat, Sustac in še druga. Zelo uporabno zdravilo te vrste je v obliki nalepk Nitroderm TTS, iz katerih učinkovina prehaja skozi kožo v kri in torej zaobide želodec.

Veliko skupino zdravil predstavljajo zdravila, s katerimi znižujemo previsok krvni tlak. Imenujejo se antihipertoniki. Zaradi številčnosti in zaradi raznolikosti pri delovanju jih je nemogoče vse opisati. Nekaj jih je že bilo omenjenih med prejšnjimi zdravili. O njihovem pravilnem izboru odloča zdravnik, ki mora upoštevati tudi morebitne druge bolezni pri bolnikih. Za bolnike pa je pomembno, da redno jemljejo predpisana zdravila - čeprav morda (še) nimajo zdravstvenih težav - in da se čimprej sprijaznijo s tem, da bodo praviloma potrebovali zdravila dosmrtno.

Večkrat srčni bolniki sprašujejo glede uporabe domačih zdravil. Nekatera od njih so lahko v podporo zdravljenju z zdravili (glog, bela omela, preslica, baldrijan), niso pa seveda zamenjava za prava zdravila, zlasti pri težjih boleznih srca.

Opis zdravljenja ne bi bil popoln, če ne bi omenil še operativnih posegov na srcu. Njihov prikaz presega okvir tega razpravljanja. Nekateri okvare je možno razrešiti že z manj krvavimi posegi, npr. Razširitev zoženih venčnih arterij ali zoženih zaklopk s pomočjo posebnega balončka na katetru, ki ga po žili uvedejo do srca in napihnejo na mestu, ki je zoženo. Za ta poseg morajo biti seveda izpolnjeni določeni pogoji. Če teh ni, je potrebna operacija. Današnja srčna kirurgija dosega že zavidljivo raven in uspešno odpravlja tudi težje okvare na srcu. Znane so operacije na venčnih arterijah, tako imenovane premostitve, na zaklopkah - vstavitev umetne zaklopke - in še druge, mnogo zahtevnejše, med njimi ne nazadnje presaditev srca.

Upam, da mi je z zelo poenostavljenim, zato morda nekoliko pomanjkljivim opisom prepoznavanja in zdravljenja srčnih bolezni, uspelo doseči osnovni namen: bralcem odgnati strah pred morebitnimi preiskavami srca, če so se pri njih pojavila resna znamenja srčne bolezni. Če se hočemo z njo spopasti in jo uspešno premagovati, jo moramo čimprej prepoznati. Danes imamo na razpolago mnogo zanesljivih možnosti takega prepoznavanja, obenem pa tudi dovolj uspešna zdravila in druge načine zdravljenja, ki nam odločilno pomagajo v tem življenjsko pomembnem boju.

Mag. Franc Verovnik, dr. med.

KULTURA V DOLIČU NEKOČ

V Doliču smo bili v obdobju po drugi vojni zelo dejavni na kulturnem področju. Mladi smo se zbirali v združenem domu in tam organizirali razne prireditve. Na leto smo tedaj uprizorili po tri igre, največkrat komedije, veseloigre. Doma v Doliču smo igrali za staro leto, na pustno soboto in nedeljo, ob dnevu žena, za prvi maj ter za 29. november, sicer smo pa gostovali po drugih krajih od Savinjske doline pa do koroške meje.

Največ vzdušja je prinesel na oder naš rojak in vaš sodelavec Avgust Hribar. Bili smo pridna in delovna skupina. Največ težav smo imeli s prevozi kulis, pa tudi nas igralcev, saj takrat še nismo imeli avtomobilov.

Sedaj je v Doliču vse drugače. Ni več kinodvorane, ne odra, pa tudi mladi se zbirajo drugje.

Mihaela Kotnik

Člani igralske skupine po eni izmed predstav leta 1972. Od leve proti desni: *Ida First, Tone Rednak, Irena Pogladič, Štefka Podjavoršek, Mihaela Koprivnik, Franc Gačnikar in naš režiser-igrallec Avgust Hribar*

DRUGA RAZSTAVA ROČNIH DEL UPOKOJENCEV VUZENICA

Na prvi seji izvršnega odbora društva upokojencev Vuzenica smo se dogovorili, da bomo v mesecu marcu priredili razstavo ročnih del.

Ker smo k tej zamisli resno pristopili, je na pobudo članice izvršnega odbora in vodje komisije za rekreacijo in družabno življenje upokojencev Anice Leštan uspešno stekla pripravljana akcija za uresničitev razstave.

Pri izdelavi izdelkov so nam priskočili na pomoč tudi bodoči upokojenci. Brez sodelovanja osnovne šole Vuzenica, gasilskega društva Vuzenica in policije koroške regije bi razstava ne bila tako popolna, kot je bila.

Pri otvoritvi razstave je spregovoril župan občine Vuzenica Miran Kus, predstavnica policije Mira Viher in predsednik društva upokojencev Blaž Vinšek. Za popestritev kulturnega programa so poskrbeli učenci glasbene šole Radlje in pevski zbor našega društva "Cvetje v jeseni".

Na razstavi so bila prikazana dela naših občanov ter občanke iz Dravograda, prikazano je bilo veliko različnih izdelkov: umetniška kovaška dela, kiparska, razne vrste lesenih izdelkov, slike, pletenje, kvačkanje, čipkarska dela itd. Mikavno je bila pripravljena kulinarčna razstava domačih koroških jedi, ki pa jo je pripravil aktiv kmečkih žena iz Vuzenice. Otvoritev razstave je bila 8. marca 1996. Z obiskom smo bili zelo zadovoljni, saj si je razstavo ogledalo veliko število ljudi.

Prav zaradi tega, ker nam je akcija dobro uspela, se že sedaj dogovarjamo, da bomo s takšnimi aktivnostmi nadaljevali tudi v prihodnjem letu.

Vsem, ki so s svojim delom in trudom zagotovili uspeh temu projektu, se pristrčno zahvaljuje odbor društva upokojencev Vuzenica.

Emma Vinšek

Moje mladostno življenje

Rodil sem se 29. julija 1924 na Ludranskem vrhu, pri Silvestru. Kraj spada v občino Črna. Ko sem bil star leto, nam je oče Jozi umrl; zapustil je mater in devet otrok. Bilo nas je dvanajst otrok, a trije so že prej umrli. Štirje smo ostali mami v breme, dva fanta in dve deklici, drugi pa so bili že pastirji ali hlapci po bližnjih kmetijah. Leta 1929 se je mati, Marija ji je bilo ime, priženila k sosedu, k Planinčevi bajti. Trije otroci smo šli z njo, sestra Katra, brat Vester in jaz. Očim je bil gozdni delavec. Prej mu je njegova mati gospodinjala.

V začetku smo imeli le dve kravi in dvoje svinj, kmalu pa se je število živine povečalo. Vse njive in travnike smo ogradili z lesenim plotom. Živino smo spuščali na pašo v obširne gozdove Smrekovca. Postal sem pastir. Zjutraj sem gnal živino na pašo, zvečer pa sem jo moral poiskati in prignati domo. Pozimi smo žagali drva, seveda ročno, sekali steljo in iz leskovih viter pletli korpe (košare) in koše. Poleti pa smo napravljali nove (novine), strebili smo grmovje in ko se je osušilo, smo vse sežgali. Nato je bilo pa treba vse na roke, z motiko, prekopati. Posejali smo rž. Tudi frate, ki so jih napravili gozdni delavci, smo tako spreminjali v rodovitna polja. Naša polja so bila vsa tako strma, da se jih orati ni dalo in smo jih z motiko obdelovali. Hlevski gnoj pa smo s koši na hrbtih znosili na njive. Kosili smo ročno, seno pa smo basali na špile in ga na ramenih nosili na skedenj. V šolo sem hodil le vsak drugi dan, saj smo imeli do šole dobri dve uri. Poleti smo hodili bos ali v coklah, samo pozimi smo lahko obuli čevlje. Smuči smo si naredili sami iz debelih skodel. Uporabljali smo le eno palico.

Z bratom sva spala kar na eni postelji, v kleti, poleti sva pa spala na senu na skednju. Hrane smo imelo bolj skromno, pač to, kar smo doma pridelali in v glavnem smo le sol in sladkor kupovali. Prvi zaslužek pa sva si z bratom zaslužila s prodajo krompirja in sicer sva v mesečini (čež dan ni bilo časa!) skopala v celini njivo. Za zaslužek sem kupil srajco.

Takšno je bilo moje življenje do štirinajstega leta, ko sem dokončal pet razredov osnovne šole. S petnajstim letom sem se zaposlil kot gozdni delavec. Delali smo vse ročno, s sekiro in žago. Ves teden smo živeli v planini. Naredili smo si "olcarsko" (drvarsko) bajto iz smrekovih skorij, na sredini smo postavili "zid" (ognjišče), da smo kuhali in se grelji, za spanje pa smo si postavili lesene odre. V soboto pa smo nakupovali živež.

Pozimi smo spravljali les do ceste, delali drva in jih zlagali v klastre za prodajo. Prišlo pa je leto 1943, ko so me poklicali v Arbeitsdienst, kasneje pa na fronto.

Ožbi Fajmut

Na sliki se vidi, kateri smo imeli cepine puntafler. Ti smo bili poklicni (olcarji) drvarji. Pušnikov Ivan pa nam je pomagal in je imel furovski cepin. Na čevljih se vidi, da imamo vsi pritrjene krampiže. S tem smo lahko hodili po zaledenelih hlohlih.

Slika je posneta v zimi 1940 in 41 v Pušniškem grabnu. Na njej je skupina olcarjev s Kramarce. Od leve proti desni stojijo: Peter Fajmut, Anzi Osojnik, Silvester Fajmut, Ivan Pušnik, Ožbi Fajmut.

MAJ

Ko sva šla po mehki travi,
kot hodila sva nekdanj,
lepo so jablane cvetele,
bil je najlepši mesec maj.

Gledala sva za metuljčki,
ki so po cvetkah se podili,
spominjala se dnevov davnih,
ki prav hitro so minili.

Kot nekoč je mehka trava,
jablane cvet je še prav tak,
le midva sva že bolj stara
in korak je bolj težak.

Ko sva si roko podala,
tudi takrat bil je maj,
bila so mladostna lica,
a mladosti ni nazaj.

Vsako leto maj se vrne,
se narava prebudi,
nam obudi spomine,
na minule lepe dni.

Ivan Hamun

Listnica uredništva

*Tako nenadoma je potekel čas
mojega enoletnega urednikova-
nja, da se cenjenim bralcem in pis-
cem VIHARNIKA nisem utegnil
za njihovo sodelovanje zahvaliti.*

*Hvala lepa torej, imel sem se z
vami prijetno!*

Andrej Šertel

VIHARNIK izdaja Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, p.o. Uredniški odbor: Ida Robnik, Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek. Urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek. Tehnični urednik: Bruno Žnidaršič. Naklada 1700 izvodov. Tisk in dovršitev: TGP CODA PRESS, Maribor, 1996.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za kar se plačuje pet odstotni davek od prometa proizvodov.

Tradicionalno žegnanje konj na Legnu - Foto: F. Jurač

TRADICIONALNO ŽEGNANJE KONJ

Na letošnjo Jurjevo nedeljo je okoli 50 rejcev prignalo k podružnični cerkvi sv. Jurija na Legnu pri Slovenj Gradcu svoje konje na že tradicionalno žegnanje konj, ki jih je "požegnal" domači župnik Franc Rataj. Poleg rejcev konj se je ob lepem vremenu zbralo tudi veliko obiskovalcev od blizu in daleč, ki so želeli prisostvovati staremu Jurjevemu obredu. Za dobro razpoloženje Jurjevega "žegnanja" pa je poskrbel ansambel Štirje kovači.

F. Jurač

Puškar Simon Skobir je skrbno pregledal orožje.

PREGLED OROŽJA

Lovci, pa tudi drugi imetniki orožja, ki ga po zakonu lahko nosijo in uporabljajo, morajo vsakih pet let opraviti obvezen pregled orožja. Takšen pregled orožja pa je doslej bil opravljen že v mestni občini Slovenj Gradec in v občini Mislinje. Tehnični pregled orožja je opravil puškar Simon Skobir iz Podgorja pri Slovenj Gradcu. V obeh občinah je bilo tako pregledanega kar preko tisoč kosov orožja.

F. Jurač

Zasneženo delavsko naselje v revirju Plešivec v zimi 1962-1963.

IZ RAZBORŠKE KRONIKE

KAKO SMO NEKDAJ PREŽIVLJALI ZIME

Star slovenski pregovor pravi, da zima in gosposka ne "šenkata". Ta pregovor je letošnjo zimo spet prišel do polne veljave, saj smo imeli od božiča pa do jožefovega skoraj neprekinjeno hladno vreme s pogostim sneženjem. Bila je zima kot nalašč taka, kot smo jo nekdanji potrebovali, ko še ni bilo gozdne mehanizacije za spravilo, prevlake in za prevoz lesa iz gozda na žago ali na glavno skladišče v Slovenj Gradec. Vse to se je opravljalo izključno s konjskimi ali volovskimi vpregami. Takrat so, se zime ocenjevale po obilici snega in mrazu, to je po dobrem "senencu", zakaj od zimskega spravila lesa in prevozov z vprežno živino iz plešivških gozdov na suhodolško žago so bili v veliki meri odvisni prebivalci naselij Suhega doła in Plešivca, pa tudi del zgornjega Razbora, kjer so bili plešivški najemniki. Do druge svetovne vojne so bile še vse kmetije in kmečke bajte, v okolici Plešivca in pod Uršljo goro naseljene. Bila so to nekdanja premožna in velika posestva kot Kristavčnik, Potočnik, Grobelnik, Krivonog in Medved, pod Uršljo goro pa Vernaršek, Verjanšek, Šisernik, Lorenc in Jelen. Vsa ta posestva so prišla na tak ali drugačen način v last Plešivškega lastnika in skoraj vsi moški prebivalci teh domačij so se ukvarjali z delom v gozdu: poleti s sečnjo lesa in spravirom smrekovega lubja ter izdelavo drv, pozimi pa s spravilom lesa in zimskimi vožnjami na žago. Spominjam se, da so imeli kmetje: Grobelnik, Krivonog, Verjanšek, Vernaršek in Šisernik močne vprežne konje. Vsi ostali pa, ki so imeli vole, so vozili z njimi, ti pa so morali biti podkovani, vsaj na sprednjih nogah, da so bili sposobni za vožnje in vleko po gladkem in spolzkem sanencu. Podkovanje vprežnih volov je zahtevalo posebno kovaško znanje in spretnost, kar ni obvladal vsak kovač. V Suhem dolu je to dobro znal takratni suhodolški kovač Stvarnik, ki je imel pozimi vedno polne roke dela s podkovanjem konj in volov.

Pred drugo vojno in še par let po njej je bila na suhodolški žagi predelana in razrezana vsa hlodovina iglavcev, ki je bila posekana v plešivških gozdovih in to je dajalo delo in zaslužek dobršnemu številu okoliških prebivalcev. Tudi moja prva redna zaposlitev po vojni je bila na lesnem skladišču pri suhodolški žagi. Takrat se je nahajala v Plešivcu precejšnja količina posekanega lesa, ki so ga posekali nemški vojni ujetniki, ki so prihajali iz raznih krajev delat v Plešivec. Zima leta 1946 je bila zelo ugodna za zimske prevoze lesa. Sneg je zapadel že ob novem letu ter se obdržal dva meseca.

Ker je suhodolški žagi že primanjkovalo hlodovine, je revirni gozdar v Plešivcu, Jože Ojcl, organiziral domače plešivške in razborške voznike s konji in voli za prevoz hlodovine in ostalega lesa

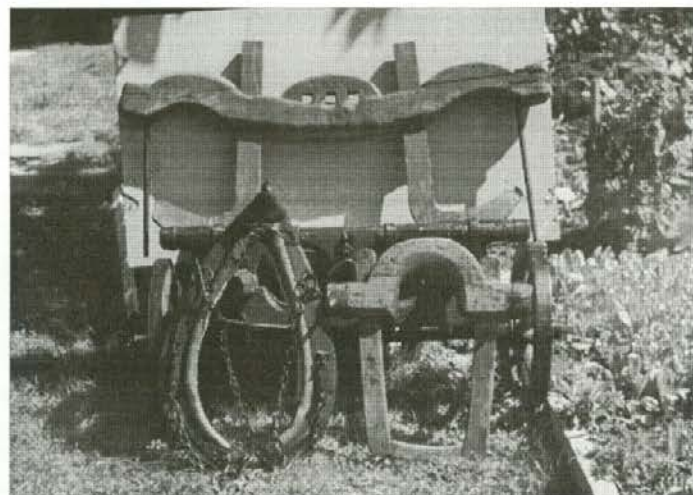
iz revirja na žago. Na pomoč je priskočilo tudi veliko podgorških kmetov, ki so imeli konje in opremo za prevoz lesa.

Takrat sem delal v skupini desetih gozdnih delavcev pri zlaganju lesa na žagnem skladišču, na katerega je dnevno od deset do petnajst včasih pa tudi še po več voznikov pripeljalo s konji in voli iz Plešivca in Razbora. Les smo sortirali na dva kraja, hlodovino za žago na levo stran k železnemu tiru, od koder se je potem sproti dovažal v žago, ves ostali les pa na desno stran, od koder so ga potem vozili na glavno skladišče v Slov. Gradec. Spominjam se, da je bilo to prav garaško delo. Treba je bilo vlačiti ročno debele hlode na do deset metrov visoke skladovnice in jih lepo zložiti, da je prišlo na skladišče čim več lesa, in da je lahko žaga skozi celo leto obratovala.

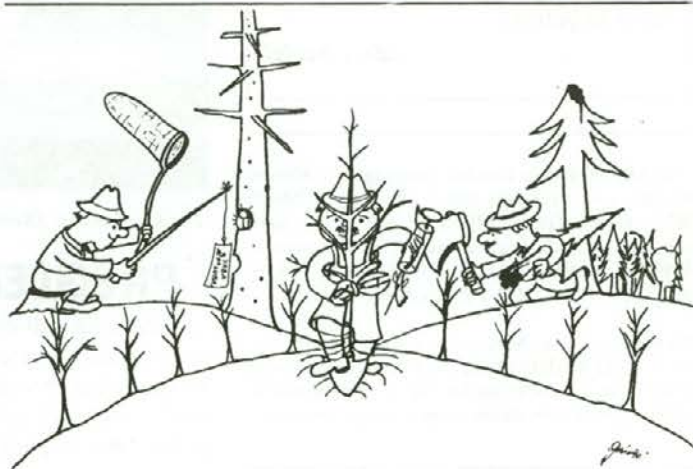
Takrat je bil nekdanji še pri bivšem lastniku Plešivca, način dela v gozdnem revirju, pa tudi na Suhodolški žagi, ki je spadala zraven. Tudi prva leta po vojni je bilo vse pod skupnim vodstvom Gozdnega gospodarstva, vendar pa je spadala žaga in izkoriščanje gozdov pod obrat "Gozdna manipulacija" vsa ostala dela v gozdu pa pod "Gozdno upravo". Pozneje je bilo ustanovljeno Lesno industrijsko podjetje ali LIP Slovenj Gradec, ki je upravljalo z vsemi žagami na slovenjgraškem področju.

Od takrat je minilo skoraj pol stoletja in takih razmer in načina dela si danes skoraj ne moremo več predstavljati. Ukinili so žago v Suhem dolu, v Slovenj Gradcu, v Pamečah in tako po vrsti naprej. Težki kamioni znamke "Man" so izrinili s cest zvončkljajoče težke in visoko naložene konjske in volovske vprege, katerim so sledili še številni "štosi" lesa po tleh, privezani za sani, dolgi včasih tudi po več deset metrov. Vse to počasi, a vztrajno, tone v pozabo, le tu pa tem je še po kmečkih skednjih in "utah" videti kakšno zapuščeno konjsko ali volovsko zaprego, jarem ali "komat", ki nas spominja na tiste čase.

Tekst in slike: R. Rebernik

Pripomočki, brez katerih nekdanji ni mogla biti nobena kmečka domačija: voz, jarem za vole, enojen kravji jarem in pa konjski komat.

KATARINA ZABRČNIK 1918 - 1996

V soboto popoldne, 20. aprila 1996, smo se na hotuljskem pokopališču pri sv. Marjeti zadnjič poslovili od rajne Katarine Zabrčnik, Kogovnice, Kogovske Katre, kakor so jo ljudje z ljubeznijo po domače klicali.

Rodila se je na Perovju, na Navrškem vrhu, 23. novembra 1918. V Podgorju h Kogelniku se je preselila tik pred drugo svetovno vojno. Takrat so na "golo" sekali stoletni gozd pod Kogovskimi lipami in v Kogovskem peklju. Tedaj se je spoznala s Kogovnikom, Maksom Zabrčnikom, daleč okrog poznanim "furmanom".

Poročila sta se šele po vojni, januarja 1948. Poprej je morala rajna veliko prestopiti in pretrpeti. Pri hiši so se stalno, ponoči in podnevi menjavali Nemci in partizani. Izgubila je mater, ki so jo Nemci ubili in sežgali skupaj s pobito Rakitnikovo družino na Suhem vrhu nad Prevaljami, kjer je bila slučajno na obisku.

Kogovska Katra je bila izredna delavka. Sposobna je bila opraviti vsako delo, moško ali žensko. Taka je ostala vse dokler je bila zdrava in sposobna delati. V zakonu je rodila dve hčerki in sina. Mož ji je umrl zgodaj, že leta 1967. S pomočjo otrok je zmogla in gospodarila naprej. Gospodarila je kot

najemnica na bivšem posestvu grofa Turna. V planini pod Kozarnico in Črnim vrhom pod Uršljo goro pa je imela še Kozarino, kjer pa so poslojpa že propadla, vendar pa je bilo posestvo njena last.

Kogovska Katra je bila tudi izredno družabna, gostoljubna in poštena ženska. Ljudje so jo spoštovali in radi imeli, posebno še, ko je pred dvema letoma zbolela tako hudo, da so ji morali odrezati levo nogo. Bila je na vozičku. Dostojno je prenašala tegobe, ki so jo zadele. Izredno mnogo je čitala, skoraj vse Koroške Fužinarje, Viharnike in drugo čtivo je znala na pamet. O tem, kar je vedela, se je tudi zelo rada pogovarjala, zato je bilo kramljanje z njo zmeraj prijetno in užitek.

V njenem imenu in v imenu njenih dragih se najlepše zahvaljujem njenim otrokom: Milki, Štefki in Maksu za vso skrb in ljubezen, ki so jo izkazovali svoji materi, ki je bila pomoči, zaradi svoje nepokretnosti, najbolj potrebna. Hvala tudi vsem sorodnikom in sosedom, ki so rajni kakorkoli pomagali med njeno boleznijo.

Hvala vsem, ki so jo spemili na njeni zadnji poti. Hvala za cvetje, sveče in sožalje. Hvala župniku Marjanu Plahlu za pogrebni obred, pevcem za zapete pesmi, govornikom: Karlu Polancu, Francu Zabelu in Roku Gorenškemu in vsem, ki so s čimerkoli pomagali.

Vsi njeni!

Rok Gorenšek

ZOFIJA JELENKO 1927 - 1996

Zofka zmeraj vedrega obraza in vesele narave ter z delom pomagala povsod, kjer je bilo treba. Veliko je pomagala doma, najprej očetu, potem pa še bratovi družini. Neke jeseni se je zgodila delovna nesreča, ki je Zofko precej zdravstveno prizadela, a se je kljub temu prebivala skozi življenje s trdim kmečkim delom. V zrelejših letih se je spoznala z Antonom Jelenkom in se z njim poročila. Žal ji tudi tu sreča ni bila naklonjena, že po nekaj letih zakona ji je smrt vzela moža. Z vsem srcem in z materinsko ljubeznijo se je posvetila svoji hčerki Silvi, jo vzgojila v marljivo in pošteno dekle ter ji ob skromnih dohodkih od dnin pomagala pri šolanju na poti do poklica.

Ko so ji opešale življenske moči ter jo začele vse bolj pestiti zdravstvene težave, se je preselila k hčerki, ki ima dom na desnem bregu Drave tik nad Dravogradom, od koder jo je osrečeval lep razgled na svoj rojstni dom in kraj, po katerem se je sprehajala z lepimi ali trpkimi spomini, obogatena s hčerkino skrbnostjo in strežbo v času bolezni.

Draga Zofka, kljub temu, da ti je bila življenska pot postлана bolj s trmjem kot trato, si za vsakogar našla prijazno besedo in tople nasmeh ter bila pripravljena pomagati sočloveku v stiski. Ohranili te bomo v lepem spominu.

Ludvik Mori

V mrzlem januarskem dnevu, 25. 1. 1996, se je po vsej ostriški fari raznesla žalostna novica, da je v slovenjegraški bolnišnici po kratki in hudi bolezni prenehalo biti dobro srce nekdanje krajanke Lampretove Zofke, ki je skoraj vse življenje ostala zvesta domačemu kraju okolici sv. Duha nad Dravogradom.

Petletnima dvojčicama Micki in Julki se je 2.5. 1927 pridružila Zofka in štiri leta pozneje še brat Slavko. Ko je bilo Zofki šest let, jim je umrla mama ter zapustila možu štiri nedorasle otroke. Oče otrokom ni več iskal druge matere ali mačehe in tako so sami s pomočjo offerjev fetalni na obsežnem gruntu, na katerem so morali otroci zgodaj prijeti za delo, ki so ga zmogli. Komaj so otroci malo odrasli se je nad deželo zgimla druga svetovna vojna in prinesla mnogim družinam novo gorje. Le srečnemu naključju gre zahvaliti, da gestapovci zaradi sodelovanja s partizani niso pobili vse Lampretove družine, izropali pa so ves živč, tako so si ga morali prislužiti z delom pri sosedih.

Kljub temu, da so jo težka vojna in povojna leta prikrajšala za lepo otroštvo in brezskrbno mladost, je bila

JOŽE JEROMEL - TISNIKAR 1929 - 1996

V sredo, 27. marca 1996 smo se na pokopališču v Šentilju še zadnjič poslovili od Jožeta Jeromla - Tisnikarja iz Male Mislinje.

Smrt zapira vrata prihodnosti. Vedno je prerana, še posebej, ko poseže v družino, med prijatelje, znance ali sode. Težko se je sprjazniti z resnico, da nekoga ni in da ne bomo več srečevali znanega obraza, ki je bil takorekoč še včeraj med nami. Prihajajoča pomlad, ki življenju običajno odpira svoja vrata, jih je za Jožetom za vedno zaprla. Ob takšnem tragičnem dogodku se misli nehote vrnejo v preteklost in v spomin se vračajo mladostna leta.

Jože se je rodil 23. februarja 1929 leta v Mali Mislinji na relativno veliki Tisnikarjevi kmetiji, kjer je preživel svoja otroška leta. Po končani osnovni šoli je kot najstarejši sin ostal doma na kmetiji. Čeprav je že v rani mladosti moral poprijeti za raznovrstna kmečka opravila, je vzljudil domačo zemljo: travniki, njive in gozd so ga za vedno priklenili na kmetijo.

Trideseta leta so se končala s pričetkom druge svetovne vojne. Vojna je pomenila, da so težki časi postali še težji. Slovenski narod je bil postavljen pred eno svojih najtežjih odločitev. Potrebno se je bilo upreti, kot že tolikokrat v preteklosti. Vrata Tisnikarjeve domačije so bila vedno na stečaj odprta prijateljem, znancom in še posebej sosedom. Svoji gostoljubnosti se niso odpovedali niti med vojno, kar je bilo v tistih časih zelo nevarno. Pri njihovi domačiji so se ustavljali aktivisti, kurirji, funkcionarji in borci raznih partizanskih enot. Vedno so jim priskočili na pomoč, ki so jo takrat tako potrebovali. V okviru svojih možnosti in mladosti je tudi Jože dal svoj prispevek: prenašal je pošto in obvestila, več-

krat je bil vodič enotam po poteh, ki so mu bile kot domačinu dobro znane. Globoko v podzavesti je čutil, da se pomoč posameznika veže v neustavljivo celoto, ki jo je vezal skupen cilj, biti svoboden.

Po vojni je ostal zvest kmečkemu delu in gospodarjenju z gozdom. Z ženo Marijo sta 1958 leta stopila na novo življensko pot. Z ljubeznijo sta vzgajala štiri sinove in ob tej radosti sta marsikdaj pozabila na težka povojna leta. Skupaj in vsak po svoje sta poprijela za številna kmečka opravila in poskrbela, da so imeli otroci čim prijetnejše ognjišče. Vzgojila sta jih v pošteno in delovno občane, na kar sta bila vedno ponosna. Kljub prezaposlenosti na kmetiji in obveznostim do družine, je Jože vedno našel čas za sodelovanje pri gradnji gozdnih cest, elektrifikaciji, izgradnji telefonije in drugih aktivnostih v njegovi ožji in širši okolici.

Veliko načrtov in želja je še bilo pred njim, čeprav mu zdravstveno stanje v zadnjem času ni dopuščalo, da bi jih izpolnjeval. V njem je bilo še vedno toliko optimizma, da je verjel v svoje delo, v delo svoje družine, saj je vedel, da se samo z marljivim delom uredničujejo življenske želje in načrti. Izguba sina, kasneje brata in sestre ter nenazadnje požar na gospodarskem posloppju, so v njemu pustili globoke rane, kar se je podzavestno izražalo v njegovi bolezni.

Smrt vedno boli. Toda je že tako, da je bolečina močnejša, ko poseže po najbližjem v družini in praznina večja, ko nesmiselno ugasne zanos in ustvarjalnost. Res je, da delo pusti sadova in na njih sledovih se nadgrajuje novo delo, nova ustvarjalnost, če je v tem lahko kaj tolažbe. Kajti človeka ni več in to je največ, kar lahko izgubimo. Preveč je bilo tistih lepih trenutkov, pa tistih najtežjih, ki s časom prihajajo in izginjajo, vendar dajejo življenju svoj smisel.

Jože Tretjak

FRANCI GERMADNIK 1926 - 1996

Pokojni Franci Germadnik je bil rojen 4. 9. 1926 v Bistrici pri Črni na Koroškem. Franci je bil tretji izmed šestih sinov. Osnovno šolo je obiskoval v Črni na Koroškem.

Z dvajsetimi leti pa je že moral s trebuhom za kruhom na Štajersko in od tam pa na Leče. Okusil je vojno in njeno krutost, saj je moral kot petnajstletni fant leta 1943 v partizansko vojsko. V letu 1944 je moral s svojo četo preko Drave na Svinško planino in tam je preživel v vsakodnevnih borbah v globokem snegu, mrazu in lakoti vse do svobode 15. maja 1945 leta.

Ko se je pokojni Franci vrnil domov leta 1946 je začel delati kot gozdni

delavec pri Gozdnem gospodarstvu v Črni. Leta 1950 se je priženil na Hedovo kmetijo v Koprivni in tam sta z ženo Valerijo pridno gospodarila in vzredila tri hčerke.

V letu 1980 se je kot gozdni delavec upokojil. Poleg dela na kmetiji je še našel čas za zeleno bratovščino kot lovec.

Kot borec partizan je bil odlikovan z medaljo Zasluge za narod in Orden za hrabrost ter še s številnimi drugimi organizacijskimi odlikovanji. Pokopali so ga z najvišjimi častmi na domače pokopališče pri svetem Jakobu v Koprivni.

Ignac Zdovc

MAMINA POTICA

Moja že pokojna mama se je rodila v Sp. Libučah pri Pliberku v Avstriji na Koroškem. Moj ded pa je bil oskrbnik pri grofu Thurnu. Mama mi je pripovedovala, da bi se zelo rada šla šolat za učiteljico, vendar za preproste ljudi tudi v tistih časih ni bilo denarja za šolanje. Oče pa ga je rad "potegnul". Tako je denar marsikdaj šel po grlu, namesto da bi pomagal otrokom do boljšega življenja. Pozneje je šla v Celovec k sestri, da bi tam dobila delo. Delala je le kratek čas. S 26 leti je šla služiti h kmetu Lampretu v Bukovsko vas. Nekaj let je delala na železniški progi. Takrat so ženske progo plele, da je ni zarasel plevel. Nekaj let pa je delala v dravogrjskem hotelu Komaver v kuhinji. Njena zadnja postaja je bila Lampretova domačija, kjer sem tudi jaz zagledal luč sveta kot pankrtski otrok in postal materi še dodatno breme v življenju.

Leta 1942 se je poročila na Kogolsko kajžo z vdovcem, 30 let starejšim od nje. Tako je bil moj očim Mrakov Tonč iz Koroškega Zelovca. Očim je bil z menoj silno dober, medtem ko me oče ni hotel poznati, celo sramoval se me je. Privadil sem se novega doma, običajev, njihote pa tudi sreče. Otrok ni bilo več, ker sta se že v letih poročila, med njima pa je vladala ljubezen. Čeprav ju je trpljenje pri delu večkrat izmzgalo, sta znala vse to prenesti. Tega sem se naučil od njiju. Leta so minevala, očim je umrl, ostala sva spet sama z mamo. Skupaj sva delala in drug drugemu pomagala.

Živo mi je ostal v spominu dogodek, ko je moja mama pekla potico za veliko noč. Po licih so ji tekale solze ko je dejala: "Kako sem srečna, da lahko pečem potico v svoji peči". Tudi jaz sem bil nadvse srečen, ko sem jedel to potico. Teh solz se spomnim vsako leto, ko moja žena peče potico v isti krušni peči.

Viktor Levovnik

MAKSIMILJAN GORENŠEK 1912 - 1996

V četrtek, 28. marca 1996, smo ob množici žalujočih od blizu in daleč pokopali Maksimiljana Gorenška, "Volenovga Maksa", upokojenca Železame Ravne, po poklicu kovača. Bil je zadnji hotuljski podkovski kovač, ki je pred vojno opravil izpit na državni podkovski šoli v Ljubljani. Imel je pravico podkovati konje, tudi državne. Umrl je za možgansko kapjo v slovenjegraški bolnišnici, v svojem 84. letu življenja.

Rajni Volenov Maks se je rodil pri Mušu na Brdinjah, 21. septembra 1912 leta. Njegova mati je izhajala iz nekdanjega močnega Šisemikove kmetije za Uršljo goro, kjer je bila rojena. Oče Alojz pa je bil Štručev sin na Brdinjah. Za rajnega je od mladih let veljalo - vse življenje: delo in zopet delo. Pošten, priden in sposoben delavec je bil. Vse, kar je naredil, je naredil dobro, trdno, tako da je držalo.

Osnovno šolo je obiskoval v Kotljah, pozneje se je šel učiti za kovača. Učil se je pri znanem kovaču Reberniku na Prevaljah. Mojstrski izpit pa je opravil pri nekdanjem tržkem kovaču Pipanu, v tedanjem Guštanju. Učenje je bilo težko. Veliko je moral prestati preden je postal mojster in se je osamosvojil. Vsi vemo, kako se je tiste čase godilo vajencem.

Leta 1937 se je zaposlil v železarni na Ravnah. Delo je dobil v težki kovačnici. Z izjemo časa med vojno, od 7. julija 1944 do septembra 1945, ki ga je preživel v partizanih, je na tem delovnem mestu ostal vse do upokojitve leta 1970. V partizanih je preživel

mного huđega. Bil je v I. Koroškem bataljonu. Udeležil se je bojev z Nemci v Črni, Podpeci, Bistrici, Gornjem Gradu, Novi Štifti, Črncu, Kramarici, Smrekovcu, Menini planini in Šmartnem ob Savi.

Po vojni, leta 1947 se je poročil na prvi hotulski poroki, ko so se poročili trije pari skupaj, z Ježevom Faniko, ki mu je rodila dva sina: Vlada in Milana. Oba je ljubil in ju lepo vzgajal. Po ureditvi odnosov s tretjim sinom Tonijem, ki živi v Avstriji v Račičih ob Dravi, pa je vzljubil tudi njega s pravo očetovsko ljubeznijo. Ponosen je bil nanj, ker je v življenju kljub težavam v mladosti uspel in živi dostojno življenje.

Bil je dober čebelar, član čebelarkega društva Ravne. Več let je bil v upravnih organih društva. Za delo v čebelarstvu je prejel priznanje Antona Janše III. Stopnje. Čebele je vozil na pašo blizu in daleč: Uršlja gora, Gornje Sele, Smrekovec, Peca, Pohorje, Šarhova domačija, Vuženica, Ruše, Hajdina pri Ptuj in še kam. Čebelarstvo društvo se mu je zahvalilo za njegovo delo tako, da ga je pred desetimi leti imenovalo za svojega častnega člana. V partizanih je prejel medaljo za hrabrost in za zasluge za narod.

Maks je bil prav zaradi svoje težke mladosti vse življenje odkrit, prijazen in dober človek. Rad je imel ljudi, rad je imel svojo družino. Smrt žene leta 1983, ga je hudo prizadela. Vsakemu je rad pomagal. Cele hiše so njegovo delo. Ljudje so ga spoštovali in imeli radi! O tem je zgovorno pričal tudi njegov pogreb. Njegova dela, ki jih ni bilo malo, bodo ostala njegov trajni spomenik, tako da se ga bodo še rodovi za nami spominjali.

Hvala, dragi Maks za vse, kar si v življenju lepega in dobrega naredil.

Rok Gorenšek

POMEMBNA JE LE LJUBEZEN

Z možem Rudijem sva se poročila na pustno nedeljo leta 1949. Nameravala sva se poročiti v Javorju, pa se je javorski župnik Ludvik Viternik predtem upokojil. Preselil se je dol v Jazbino, kjer sta s kuharico Urško Leitgeb kupila Čemersko posestvo. Imela sta tudi hlapca Matevža, da je skrbel za posestvo, čeprav je imela glavno besedo Urška. Matevž je bil tudi solastnik.

Gospod župnik si je v podstrešni sobi uredil majhno kapelico, kjer je tudi potem, ko je bil upokojen, vsak dan maševal. Z Rudijem sva šla k njemu in ga prosila za poroko. Gospod župnik je takoj privolil in naju na poroko tudi pripravil.

Na pustno nedeljo smo se zbrali pri Močivniku in odšli dol v Čemerje k poroki. Po opravljenem obredu nas je gospod župnik povabil v kuhinjo. Čeprav je bilo nas svatov zelo malo, nas je bilo v kuhinji kar veliko. Urška je namreč imela zelo rada živali. Pod mizo in okrog štedilnika so ležali trije kužki s psico. Na skledniku in po štedilniku je dremalo vsaj kakšnih osem mačk. Dve sta s tačkami jemali meso iz lonca in ga metali kužkom na tla. Župnik je malo godrnjal, Urška nam je nalila kozarce in nazdravili smo.

Moj mož Rudi se gospoda župnika Ludvika Viternika zelo rad spominja. Ko je bil mlad, še v Javorju nobile učitelja. Vso takratno javorsko mladino je takrat poučeval Viternik. Vse je naučil pisati, brati in računati. Vsak je moral znati kubicirati hlode in razrezan les, cepiti sadno drevje in podobna gospodarska opravila.

To sem zapisala za spomin na tiste lepe čase zaljubljenosti in tudi zato, da povem, kako sploh ni pomembno, ali se poročiš v, ne vem kakšni, katedrali, ali pa v Jazbini pri Čemerju. - Pomembna je le ljubezen.

Štefka Melanšek

IVANKA LESJAK 1921 - 1996

jih je vzgajala, tako da so jo vsi ljubili in jo imeli radi.

Vse življenje je morala pridno delati: na polju, v hlevu in v hiši. Dela pri Pavelnu nikoli ni zmanjkalo. Med vojno si je užila veliko strahu. Hiša je bila partizanska. Mož Alojz je bil od vsega začetka pri partizanih. Pavelnova hiša je v NOB izgubila dva sinova, gospodarjevega brata: Pavlija in Franca, Kristi pa je padel, kot prisilno mobiliziran vojak v nemški vojski. Ko se je vrnil moški, je postalo življenje lepše in znošnejše. Ko pa ji je leta 1976 umrl mož, je gospodarila vse do leta 1993, ko je predala posestvo sinu Zdravku. Pokoja pa ni dolgo uživala, saj jo je pred dobrim letom dni zgrabila bolezen, ki je prekmalu končala njeno plemenito življenje, življenje dobre kmečke matere in gospodinje. Da je lahko premagala vse težave, ki jih v življenju ni bilo malo, ji je največ pomagala njena neuničljiva dobra volja, njen smisel za šalo, veselje in smeh.

Rada je prepevala. Najraje tisto: *Ena ptička priletela ... Kljub snegu, ki ga je bilo letos veliko, je prišla pomlad na tvoj vrt. Čakala bo, da prideš ti. Sedla bo na cvetoča tla, jokala bo, ker tebe ni.*

Rok Gorenšek

V DOLIČU GRADIJO VODOVOD

Komunalno stanovanjsko podjetje Slovenj Gradec je pričelo v Doliču z gradnjo vodovoda v naselje Gornji Dolič. Oskrba s pitno vodo v tem delu je bila vsa leta pomanjkljiva in na problem pomanjkanja pitne vode so krajanje že dalj časa opozarjali. Ob cevi za doliški vodovod pa delavci stanovanjsko-komunalnega podjetja ob njem polagajo še eno cev, po kateri bo tekla voda iz Doliča v Velenje. Prvi del gradnje vodovoda do novega naselja v Gornjem Doliču naj bi bil končan do sredine letošnjega leta, v drugem delu gradnje pa bodo položili cevi vse do Hude luknje.

F. Jurač

Polaganje cevi je na več mestih zahtevno in naporno
Foto: F. Jurač

LETOVANJE V PORTOROŽU

Hoteli Bernardin iz Portoroža nam tudi letos nudijo ugodno letovanje po polovičnih cenah. Delavci Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec in Zavoda za gozdove - območne enote Slovenj Gradec, lahko letujemo v hotelu Vile Park od 1. maja do 30. septembra in v hotelu Bernardin od 1. oktobra do 25. decembra.

Hotel Vile Park nam nudi prenočišče z zajtrkom. Tisti, ki se boste odločili za počitnice v Bernardinu jeseni, pa boste lahko koristili polpenzion. Cene so različne v posameznem sezonskem obdobju.

Interesenti za letovanje se lahko prijavite pri tajnici GG, ki vam bo posredovala tudi vse informacije o cenah.

GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC

Motorne žage za hobby

JONSERED 2040	43.133,00
HUSQVARNA 36	50.112,00

Mot. žage za profesionalno rabo

JONSERED 625	76.870,00
HUSQVARNA 254 xp	88.435,00

Ponujamo vam:

stroje, orodja, opremo in pripomočke za delo v gozdu:

- motorne žage in rezervne dele (verige, meče, ...)
- vse vrste pil, gozdarske spreje in krede, zagozde, ...
- gozdarske škornje, čelade, zaščitne obleke in rokavice, olja in maziva
- veliko izbiri električnih orodij za domačo uporabo in orodja za delo na vrtu:
- kosilnice za travo (komposterje, motokultivatorje)
- motorne kose (z najlonsko glavo in rezilnimi noži).

Smo pooblaščen prodajalec in serviser motornih žag JONSEREDS ter prodajalec in serviser motornih žag, kos in kosilnic HUSQVARNA.

specializirana trgovina za oskrbo gozdarstva

VERIGE 28 Z	1.530,00
VERIGE 34 Z	1.850,00
MEČ 15", 18"	3.850,00
VLEČNA VERIGA 2,5 m	3.516,00
ŽIČNA VRV Ø 10	290,00/m

VITLA

3T	109.050,00
4T	133.645,00

NOVO

REZERVNI DELI ZA TRAKTORJE VSEH VRST IN TOVORNA VOZILA TAM, ZASTAVA

GUME, SNEŽNE VERIGE

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE OZIROMA PLAČILA Z ODKUPOM LESA

DOBRE STVARI OSTAJAJO

GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC

Koroška c. 68 (Dvorec), Radlje, · tel. 0602/71 421 · fax 0602/71-239

KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA p.o.

SLOVENJ GRADEC, CELJSKA CESTA 7
TELEFON: 0602/42-341, 42-344, 43-193
TELEFAX: 0602/43-301

TOLAR na TOLAR ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

OBRETNOSTNE MERE ZA HRANILNE VLOGE OD 1. MAJA 1996 DALJE

Vloge	Na mesec (31 dni)	Na leto
Vloge na vpogled,		
tekoči in žiro računi občanov (2%)	0.17%	2.00%
Žiro računi društev (1%)	0.08%	1.00%
Depoziti nad 31 do 61 dni (T+4)	1.44%	18.34%
Depoziti nad 91 dni (T+5), (D+5)	1.52%	19.48%
Depoziti nad 181 dni (T+6), (D+6)	1.60%	20.61%
Depoziti nad 1 leto (T+7.5), (D+7.5)	1.72%	22.32%
Kratkoročna posojila za kmete, člane zadrug (T+15)	2.30%	30.86%
Kratkoročna posojila za kmete, nečlane zadrug (T+16)	2.38%	31.99%
Zakonska zamudna obrestna mera (letni T+18)		31.79%

T je temeljna obrestna mera, ki jo za vsak mesec določi Banka Slovenije trenutno kot aritmetično povprečje indeksa rasti drobnoprodajnih cen za zadnje 4 mesece.
D je devizna klavzula, ki se izračuna kot razlika med srednjim tečajem Banke Slovenije za DEM na dan poteka vezave in na dan sklenitve vezave.

PODRUŽNICA ZA KOROŠKO
SLOVENJ GRADEC

FRANCETOVA 7, 62380 SLOVENJ GRADEC
TEL. 0602 41-591, 41-813, 41-881, 41-882, FAX 0602 41-814

DA SMO VAM BLIŽE,
KO NAS POTREBUJETE:
TELEFON

080-19-20

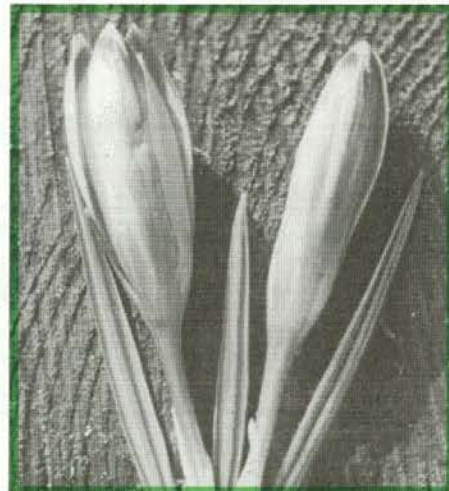
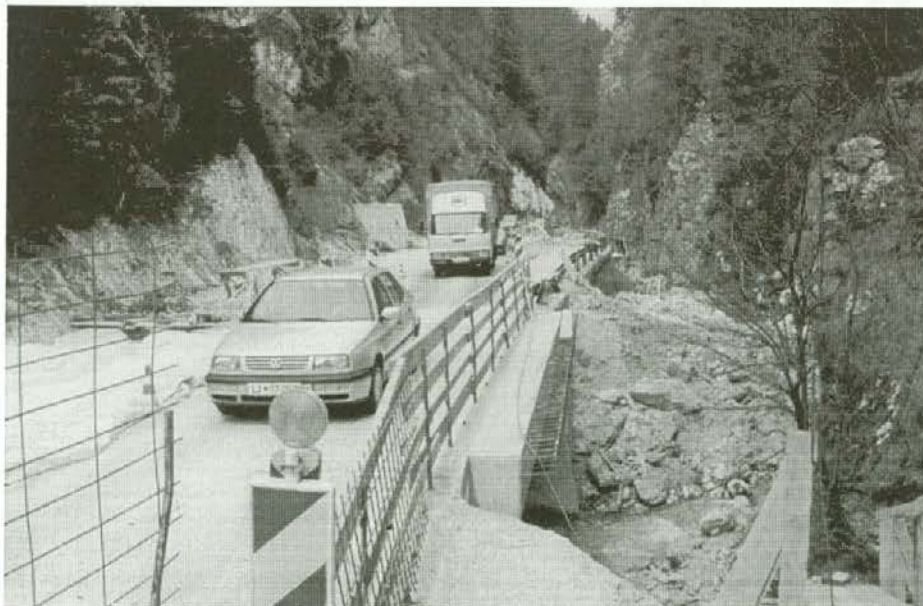
PRVA BREZPLAČNA TELEFONSKA ŠTEVILKA
ZA NAROČANJE OBISKA
ZAVAROVALNIŠKEGA ZASTOPNIKA.

ŽIVLJENJE GRE NAPREJ, IN MI Z VAMI

V HUDI LUKNJI UREJAJO CESTO

V soteski Huda luknja so že v lanskem letu pričeli urejati del dotrajane ceste. Na rekonstrukcijo so se pripravljali že nekaj let, sedaj pa so dela v največjem zamahu (na sliki) vendar delo precej ovira obojestranski promet, ki ga urejajo s semaforjem. Ko bo v Hudi luknji cesta urejena, bo po tej soteski stekel promet brez težav.

Besedilo in foto: F. Jurač

Da je pomlad res prišla, nam pričajo poleg koledarja tudi močnejši sončni žarki ter cvetovi pomladnih rož. Dokaj hitro so pomladne rožice razvile svoje cvetove, vendar jih je znova in znova presenetil nov val snežnih padavin. Naslednji dnevi bodo najbrž poskrbeli bolj za dež, prvo pomladno cvetje pa bo počasi izginito, se potopilo v globino zemlje in zopet čakalo svoje prilike v naslednjem letu. Njihova vztrajnost naj vpliva tudi na nas ljudi pozitivno. Besedilo in foto: R. Jeromel